

DEJAVU

XI. ÉVFOLYAM 1. SZÁM • 2022. NYÁR

A DEBRECENI EGYETEM ALUMNI MAGAZINJA

SZERDA 07.20.

CAMPUS
FESTIVÁL2022. JÚLIUS 20-24.
DEBRECEN-NAGYERDŐ

CSÜTÖRTÖK 07.21.

ATKA • BÁRÁNY ATTILA • BETÁ BETÁ • HOEZNTRÖEGERZ • BETTERTHANEVER • BRUNO&SPACC
 CADAVERES • CO LEE • DEEP GLAZE • DEEZ NUTS (AUS) • DÉVÉNYI TIBOR • DON GATTO • ERIK SUMO
 ESTI KORNÉL • FATAL ERROR • HIPERKARMA • HONEYBEAST • IDEGEN • JACKWELL • JAZZTELEN • JÁSZ ANDRÁS • KORI
 KÉPZELT VÁROS • LAZARVS • LEANDER KILLS • LMEN PRALA • LYUHÁSZ LYÁCINT BT • MÁRCIUS • MARGARET ISLAND
 METZKER VIKTÓRIA • NÓTÁR MARY LIVE • PADDY AND THE RATS • PANNONIA ALLSTARS SKA ORCHESTRA
 PÁPAI JOCI • PIXA 40 • PLATON KARATAEV • ROAD • SATELLES • SFV • STUBBORN • SUBTONES • SZABÓ BALÁZS
 BANDÁJA • TANKCSAPDA • TIËSTO (NL) • TÖRZS • WILLCOX • YUNG MARBI

PÉNTEK 07.22.

30Y • ANIMAL CANNIBALS • ANTARES • ÁRNYÉKNYÚL • AUREVOIR • BÉLGA • BLACK BARTÓK • BURAI • CARSON COMA
 CHARLOTTE OC (UK) • DOGGOS • DZSÚDLÓ • ESSEMM • EURÓPA KIADÓ • FIÚK • GAGA • GIDNIM'RÉM • HEAVY BRAINS
 HOCUSPONY • HORVÁTH TAMÁS • IVAN AND THE PARAZOL • KKEVIN • KONYHA • KOWALSKY MEG A VEGA • LANOU
 MANUEL • MATEO & SPIRIT • MIDDLEMIST RED • NÁKSI • NAPFONAT • NIGEL STATELY • OHNODY & O'SULLIVAN • ORDOG
 PARNO GRASZT 30 • PETER MAKTO • PÉTERFY BORI & LOVE BAND • PIT OF SARON • RED SWAMP • RÜHÖS FOXI
 SPATZEN JODLER SEXTETT • SIGALA (UK) • SÖNDÖRGŐ • SUBSCRIBE • SZKITON • T. DANNY • THE CRAMS • THE DEVIL'S
 TRADE • THE PONTIAC • VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK • VÁRKONYI CSIBÉSZEK • YAMINA • ZARA LARSSON (SWE)

SZOMBAT 07.23.

4SSTREET • ANALOG BALATON • ANDRO • ANIMA SOUND SYSTEM DJS • AURORA (NO) • AZAHRIAH • BARKÓCZI NOÉMI
 BETON.HOFI • BOEBECK • CHRISTIAN LÖFFLER (DE) • CSAKNEKEDKISLÁNY • DAMARA • DÁNIELFY GERGŐ ÉS AZ UTAZÓK
 DÉ:NASH • DEPRESSZIÓ • ДЕВА • ELEFÁNT • EX ANIMA • FISH! • FLANGER KIDS • FREAKIN' DISCO • GALAXISOK
 GOODBOYS (SWE) • GRANCANADA • HOLI • HUTCHKY & STARS • I AM SOYUZ • JAURI • JUNGLE BY NIGHT (NL)
 KAPITÁNY MÁTÉ + LIL FRACK + RESS • KRISTOAF • KRÚBI • LAIHO • MAJKA & CURTIS • MÖRK • NAGY BOGI
 NECC PARTY • NÉMETI • OSSIAN • POKOLGÉP • PROSECTURA • RANDOM TRIP • SAYA NOÉ • SKAFUNDERZ • SOLÉRE
 SZALAI ANNA & DOROZSMAI GERGŐ • THE GRENMA • THE MINDS • THE TOY DOLLS (UK) • TORTUGA • VALMAR
 WELLHELLO • WYRFARKAS

CAMPUSFESTIVAL.HU

Szerkesztői ajánlás

Tisztelt Alumni Tagok, Kedves Olvasók!

Tíz évvel ezelőtt indult útjára a Debreceni Egyetem alumni magazinja, a DEja vu, hogy évente két alkalommal beszámoljunk alumni közösségünk sokszínűségéről, értékeiről és eredményeiről, büszkeségeinkről és veszteségeinkről, az alma materről, az egyetemi létről. Egy évtized alatt nagyot fordult a világ és a magazin is átesett arculatváltáson, rovatfrissítésen, de minden változást az értékek megtartása és növelése motiválta. Az üzenet ma is ugyanaz: jó ennek a közösségnek a tagja lenni, büszkeség a Debreceni Egyetem polgárának lenni, legyen szó jelenlegi vagy volt diákról, oktatóról vagy dolgozóról. A most megjelenő jubileumi lapszámban bemutatott interjúalanyok eredményei, elhivatottsága, lelkesedése büszkeséggel töltenek el. Bízunk benne, hogy magazinunk legújabb száma most sem okoz csalódást és örömmel olvasgatják cikkeinket a nyári melegben. Valamennyi munkatársam nevében kívánok kellemes feltöltődést, gondtalan kikapcsolódást a nyárra!

Rófi Mónika
Rófi Mónika

DEja vu

A Debreceni Egyetem Alumni Magazinja

Kiadó: Debreceni Egyetem

Felelős kiadó: Szilvássy Zoltán rektor

Főszerkesztő: Rófi Mónika

Lapszerkesztők, szerzők:
Béres Zsuzsa, Bögre Zoltán,
Éles Erika, Orosz Csaba, Papp Krisztina,
Pájer Szabolcs, Seprényi Renáta,

Kiadványszerkesztő: Szabó Balázs

Fotók: RAK, unideb.hu

Szerkesztőség:
Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 17-es iroda

Megjelenik 300 példányban.

Nyomdai munkák: Printart-Press Kft.

Felelős vezető: Szabó Balázs

HU ISSN 2063-6148

Ki lehet Alumni tag?

A DE Alumni tagja az lehet, aki a Debreceni Egyetem vagy a jogelőd intézményei (Debreceni Agrártudományi Egyetem, Debreceni Orvostudományi Egyetem, Kossuth Lajos Tudományegyetem, Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola) egykori vagy jelenlegi hallgatója, oktatója, kutatója, dolgozója. Azok a magánszemélyek vagy cégek képviselői is lehetnek DE Alumni tagok, akik bár nem voltak, vagy jelenleg nem tagjai az intézménynek, de támogatják a Debreceni Egyetem Alumni tevékenységét.

Regisztráció: alumni.unideb.hu/hu/tagsagiregisztracio

Elérhetőségek:

Cím: Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 17-es iroda

Levelezési cím:
DE Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4002 Debrecen Pf. 400

Telefon: 52/258-126

E-mail: alumni@unideb.hu • Honlap: alumni.unideb.hu

TARTALOM

AZ EGYETEMRŐL

6-7 Európa élvonalába tart a
Klinikai Központ
Szabó Zoltán

GENERÁCIÓK

8-9 Alma és fája
Herdon István és
ifj. Herdon István

ÉVTIZEDEKEN ÁT

10-11 Az alapító
Dr. Lukácskó Zsolt

KARRIER

14-15 Tudomány és minőség
szolgáltatásban
Nagy Péter

TEHETSÉGEK

14-15 Szemléletformáló
tudomány
Csepregi Éva

FIATAL TEHETSÉGEK

16-17 A lepkék bűvöletében
Szanyi Szabolcs

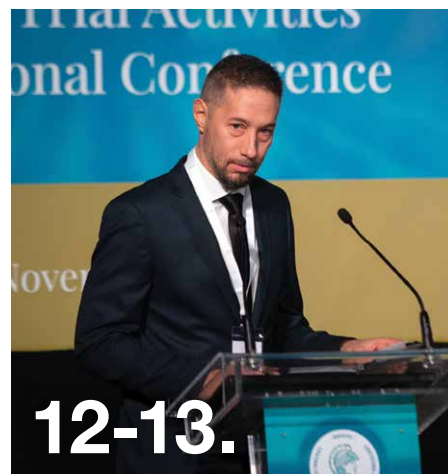
18-19 Cinema Paradiso
Rózsa Gábor

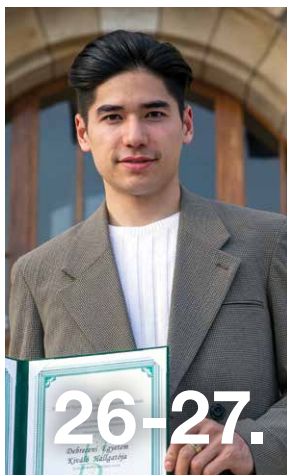
TANÁREGYÉNISÉGEK

20-21 Kapitány, oh kapitányom!
Buglyó Roland

NEMZETKÖZI EGYETEM

22-23 A szakolyi fogorvos
története
Ioakeim Papadopoulos
és Kozma Mariann

TARTALOM

SOKSZÍNŰSÉG

24-25 Magyar diák vagyok, Kínából
Sára (Shan Tiangi), Luca (Lu Jian-chen), Hajni (Han Yanfei) és Emese (Gao Tiannuo)

SPORT

26-27 Egy valóra vált álom
Liu Shaoang

BÉKEKONCERT

28-29 Koncert a békéért a Nagytemplomban

JUBILÁNSOK

30-31 Jubilál a DEJa vu

32-33 Értünk, Nekünk, Velünk –
Dolgozói DERbi a Debreceni Egyetemen

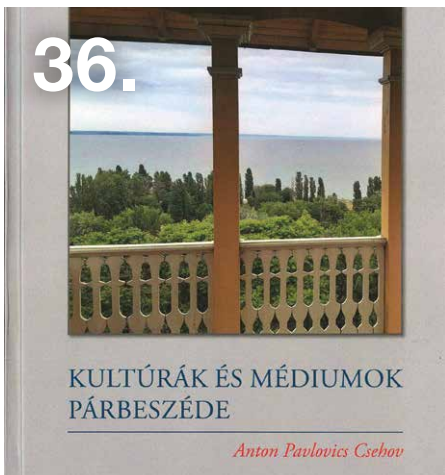
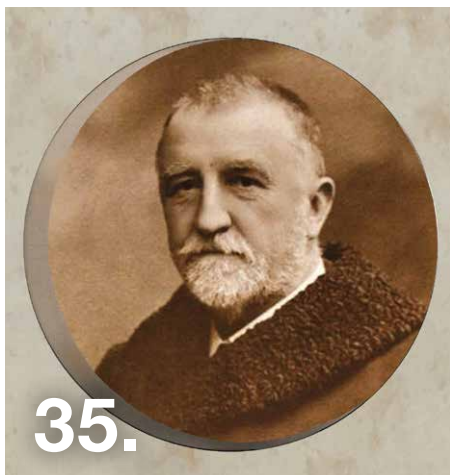
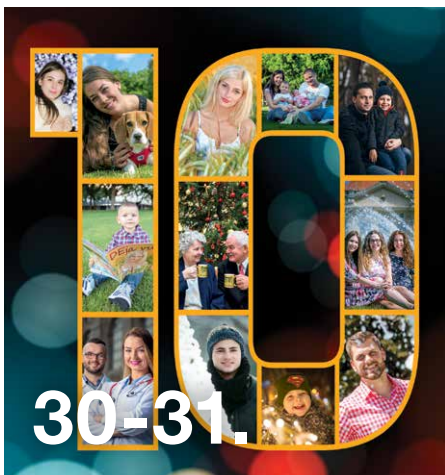
34 Iciri-piciri Alumni

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

35 Akikre büszkék vagyunk
A DE elismert kiválóságai

KINCSEK AZ EGYETEMEN

36 Az elfeledett alapító emléktáblája
Gróf Degenfeld-Schomberg József

KÖNYVAJÁNLÓ

36 Kultúrák és médiumok párbeszéde
Anton Pavlovics Csehov

Európa élvonalába tart a Klinikai Központ

*Eredményes járványkezelés,
sikeres integráció és folyamatos
innováció – ez jellemzi a Klinikai
Központ elmúlt másfél évét.
A kihívásokkal teli időszakról és
a legfontosabb célkitűzésekről
Szabó Zoltán professzorral,
az intézmény elnökével
beszélgettünk.*

■ CZELLÁR ANIKÓ

Professzor Úr 2021. január elseje óta vezeti a Debreceni Egyetem Klinikai Központját. Mit jelent Önnek ez a megbízás?

Óriási megtiszteltetés és nagy kihívás Magyarország legnagyobb egészségügyi ellátórendszerének az irányítása, illetve az is, hogy elnökként én kezdhettem el a Klinikai Központ integrációs folyamatát. A két klinikai campuson megkezdett integrációs folyamat mellett azonban már elnöki tevékenységem legelején a legfontosabb feladatot a járvány elleni védekezés jelentette.

Át kellett gondolni, hogyan lehet a klinikai egységeket és osztályokat olyan felszereltségi szintre emelni, amely a járvány

fokozódása esetén alkalmassá teszi az épületeket a legmagasabb színvonalú betegellátásra. Áttekintettük a gyógyszer-szobák helyzetét, az orvosi humán erőforrás, illetve a szakdolgozói állomány rendelkezésre állását. Mindkét campuson Járványügyi Ellátó Központokat hoztunk létre, csak így lehetett ezt a jelentős feladatot a legmagasabb szinten megoldani.

Országosan is kiemelkedő számú beteg láttak el a járvány idején. Emellett azonban a szűrés megszervezésében és az oltási tevékenységben is központi szerepe volt a Klinikai Központnak.

A Debreceni Egyetem Klinikai Központjában nem csak az intézeti kezelést igénylő, jelentős számú koronavírusos beteget kezeltük, hanem szakembereink a szűréstől,

a minták elemzésén át, a megelőző védőoltások beadásáig, a poszt-COVID gondozáson át minden területen kiemelkedő munkát végeztek. Törekvéseink helyességét és dinamizmusát az elért eredmények sokasága igazolja.

Kiemelendő, hogy a járvány időszakában a sürgősségi és onkológiai ellátás változatlanul a legmagasabb szinten zajlott. Voltak olyan szakmák, amelyek a járvány-ellátás miatt átmenetileg csökkentett aktivitással működtek, azonban a járványhullám enyhülésével minden szakterületen visszaállítottuk az aktív betegellátást.

Az Infektológiai Klinikán is jelentős fejlesztés történt az elmúlt években, így az intézményben a legmodernebb körülmé-

nyek között látják el a fertőző betegségben szenvedőket.

Többek között új légttechnikát alakítottunk ki, fejlesztettük a kórtermek izolációs lehetőségét. A klinika nagyon magas színvonalon állt helyt a járványkezelésben. Rendkívül szoros kapcsolatot alakítottunk ki a Nemzeti Népegészségügyi Központtal, amely az Országos Kórházi Főigazgatóság mellett végig segítette a munkánkat.

Fontos kiemelni, hogy az országban elsőként Klinikai Központunkban hoztunk létre úgynevezett Járványügyi Koordinációs Központot, amely vizsgálja a járványügyi adatokat és egyeztet az irányító szervekkel, segítve a fertőző betegségek hatékony kezelését. A központ átadásán Müller Cecília országos tisztifőorvos asszony, személyes jelenlétével jelezte, hogy a Nemzeti Népegészségügyi Központ is elismeri az intézményünkben zajló jelentős változásokat. Az innovációk sikeréhez hozzájárult az is, hogy jelentős támogatást kaptunk a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány kuratóriumától, az egyetem rektori, kancellári vezetésétől.

A járványkezelés mellett a másik kiemelten fontos feladat az integráció. Miért volt szükség ennek a folyamatnak az elindítására?

Az integráció azért nagyon fontos, mert az ellátórendszerben korábban párhuzamosságok voltak. Egyes területeken ugyanazt vagy hasonló egészségügyi tevékenységet végeztek, így racionalizálásra, optimalizálásra volt szükség. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy színvonalasabb legyen a régió egészségügyi ellátása, a betegbiztonság folyamatosan növekedjen és a betegelégedettség mérhető módon javuljon. A párhuzamosságok megszüntetésével pedig az ellátórendszer gazdaságosabban is működhet.

Melyek az integráció eddigi legfontosabb eredményei?

Kezdeti eredményeink közül mindenképpen kiemelném az onkológiai ellátás centralizálását a Nagyerdői Campus területén. Megnyitottuk az Onkoradiológiai Klinika új épületét, és folyamatosan fejlesztjük az ellátás színvonalát. Jelenleg is folyamatban van egy jelentős sugárterápiás műszer beszerzése.

Emellett kiemelem, hogy megalakult az ország első önálló Gasztroenterológiai Klinikája, ahol a gyomor-és bélrendszeri betegségekben szenvedő páciensek a legmagasabb szakmai standard szerinti ellátásban részesülnek. A gasztroentero-

lógiaiával közös épületben, de külön épületrészben kapott helyet a Sürgősségi Klinika is. Itt a korábbinál négyszer nagyobb fekvőbeteg-kapacitással fogadjuk az ellátásra szorulókat és jelentős műszerfejlesztést is végeztünk.

„...Magyarország egyik legnagyobb Belgyógyászati Klinikája jött létre azzal, hogy a Kenézy Gyula Campuson működő, korábbi Belgyógyászati Osztályt is klinikai rangra emeltük...”

Fontos intézkedés volt az önálló Reumatológiai Klinika megalapítása, melyet a folyamatosan növekvő betegszám és a rendelkezésre álló kezelések szélesedő skálája indokolt. A mozgásszervi rehabilitációra szorulóknak színvonalas kezelése érdekében a Kenézy Gyula Campuson kapott helyet az Orvosi Rehabilitáció és Fizikális Medicina Klinika.

Milyen további intézkedések várhatók?

Fontos lépés a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, illetve a Kenézy Gyula Campuson működő Szülészeti és Nőgyógyászati Osztály összevonása is. Megmarad mindkét egység, de a klinika égisze alatt működik majd. Egységes vezetést, egységes szakmai irányelveket fogunk alkalmazni, optimalizáljuk az ellátást.

Megalakul a Klinikai Szakpszichológiai Központ. Ezt a döntést az indokolja, hogy a pszichológusok jelenléte nélkül nincs komplex betegellátás, az ellátásra szorulóknak lelkiállapotának javítása ma már nagyon fontos, alapvető elvárás. A klinikai szakpszichológiai ellátást központosítjuk, nemzetközileg is elismert szakemberek irányításával erősítjük.

Az egynapos sebészeti ellátás fejlesztése mellett a sebészet, a fül-orr-gégészet és az urológia területén is tervezünk összevonást, racionalizálást. Az integráció kapcsán a belgyógyászati ellátásról is szólni kell, hiszen Magyarország egyik legnagyobb Belgyógyászati Klinikája jött létre azzal, hogy a Kenézy Gyula Campuson működő, korábbi Belgyógyászati Osztályt is klinikai rangra emeltük. Az immáron több mint 500 ágyas Belgyógyászati Klinikán belül úgynevezett szakmaspecifikus részlegeket hozunk létre. Ezzel az eddiginél is magasabb színvonalú és jobban menedzselhető ellátórendszert alakítunk ki.

Mi a hosszú távú cél a Klinikai Központ Magyarországon és Európában betöltött szerepét illetően?

Az európai élvonalba tartunk és egy pillanatra sem lassítunk, sőt, ha lehet, gyorsítjuk a tempót, szeretnénk folytatni a megkezdett dinamikus fejlesztést. E törekvésünket erősíti, hogy a közeljövőben a Sebészeti Klinika profilját robotsebészettel bővítjük. A robotsebészeti projekteknél a sebészet mellett az urológia és a nőgyógyászat is részt vesz majd.

Egy kardiológiai hibrid műtőt is tervezünk létrehozni, amely a koszorúér betegségben, szívritmuszavarban szenvedő betegek katéteres kivizsgálását és kezelését teszi majd lehetővé.

Kiemelendő, hogy azon szakmák esetében is fejlesztések történnek, amelyek jelenleg nem érintettek az integrációs átalakításokban. Példaként említhető a Szemészeti Klinika, amely európai színvonalú műteti munkát lehetővé tevő mikroszkóppal gazdagodott. A Bőrgyógyászati Klinika égéssebészeti részlegét és a Füldgyógyászati Osztályt is új eszközökkel láttuk el.

Hangsúlyos szerepet kapott a Klinikai Központ megjelenésének a megújítása, a honlap és az applikációk fejlesztése. Miért tartja ezt fontosnak?

Ezek az innovációk azt szolgálják, hogy a betegek minél könnyebben megtalálják a gyógyuláshoz szükséges szakrendelést és szakembereket. A Klinikai Központ új honlapján igyekeztünk egyértelműbbé tenni a betegek számára, hogyan érhetik el az egyes szolgáltatásainkat. Újabb ellátási típusokat is indítottunk. Poszt-COVID szakambulancia hálózatot hoztunk létre, ahová egy külön felületen tudnak bejelentkezni a betegek. Nagyon fontos a mobiltelefonos applikációk fejlesztése is. Az UD Mediversity alkalmazással például a szükséges szakrendeléseket és orvosokat is könnyen megtalálhatják a betegek. A bejelentkezéshez telefonon és az elektronikus felületeken is kérhetnek időpontot.

A Klinikai Központ elnökeként, a Sürgősségi Klinika igazgatójaként, belgyógyász-kardiológusként a betegellátástól sem szakadt el, a gyógyítás továbbra is fontos része a munkájának.

Orvoslás nélkül nem tudnám elképzelni az életem, elnöki munkám mellett is minden reggel a Sürgősségi Klinikán kezdem a napom. A betegek gyógyulása jelenti törekvéseim igazi értelmét.

Alma és fája

Herdon István neve évtizedek óta jól cseng az üzleti életben. A száz leggazdagabb magyar egyike, igazi businessman. Sokan tudják róla, hogy az ő cége, a Xanga üzemelteti például a debreceni Határ úti ipari parkot és a cívisváros repülőtérének fejlesztésével is foglalkozott. Az ő egyik gyermeke, a 20-as éveiben járó Herdon István még kevésbé ismert, de ha így halad tovább, hamarosan neki is előre köszönnek majd az utcán. A fiatalembertől sem áll távol az üzlet, négy startup cég társalapítója. Mostanában jogi tanulmányaira összpontosít. Mindketten számos szállal kötődnek a Debreceni Egyetemhez.

■ OROSZ CSABA

Az agráros start

Az idősebb Herdon István 1962-ben Mátészalkán született. Nős, három felnőtt gyermeke, egy fia és két lánya van. 1982 és 1987 között elvégezte a Debreceni Agrár-egyetemet, a DATE-t.

– A középiskola után azért döntöttem az itteni agrárképzés mellett, mert Mátészalka közelében, Ópályiban nőttem fel, ahol a családom almatermesztéssel foglalkozott és a szüleim azt javasolták, hogy ebbe az irányba menjek tovább. Akkoriban úgy tartották, hogy enni mindig kell, vagyis egy ilyen végzettséggel stabil munkahelyet lehet találni, ami igaz is – magyarázta. Bár menet közben rájött, hogy sem a növénytermesztés, sem az állattenyésztés nem érdeklí különösebben, mégis megszerzte az általános agrármérnök diplomát.

Az ott kapott szerteágazó ismeretanyagának a mai napig nagy hasznát veszi.

Az agrár-egyetem padjainak koptatása közben jött a felismerés, hogy neki inkább a gazdaság világa tetszik, ezért másoddiplomaként mérlegképes könyvelői oklevélre is szert tett az itteni közgazdasági szakon.

Banki ranglétra

Az egyetem után, - édesanyja tanácsára is hallgatva – végleg a pénzügyi világ felé fordult és végigjárta a „banki ranglétrát”. Amikor a 80-as évek vége felé létrejött az első kereskedelmi bankok az országban, a Magyar Nemzeti Bank mátészalkai fiókjánál kezdett dolgozni. A pénzügyi világban legendának számító Demján Sándor irányítása alá tartozó Magyar Hitelbank helyi fiókjához került.

– Demjánnak olyan személyisége volt, olyan pezsgést hozott a bankrendszerbe, amely

engem is magával ragadott. Új banki üzletek jöttek akkor létre, kialakult az a szemlélet, hogy az ügyfelekről gondoskodni kell, hogy az üzlet után menni kell – fogalmazott.

Annyira jól végezte a munkáját, hogy egy idő után már osztályvezető lett. Olyan feladatokat bízták meg, mint az akkor induló kis- és középvállalkozási üzletág megszerzése, az ezzel összefüggő számvitel és finanszírozás kidolgozása.

– Bankban dolgozni nagyon érdekesnek bizonyult, sokat lehetett tanulni. Más és más ügyfelek, más és más ügyekkel jöttek, nem volt két egyforma eset – emlékezett.

Demján Sándor, mint pályakezdőt kiemelte, mentorálta. 1989-ben tagja lett az akkoriiban az ország egyik legnagyobb bankjának számító Magyar Hitel Bank Rt. Felügyelő Bizottságának. 1992-ben kijárta a Nemzetközi Bankárképzőt. 1993-tól a Magyar Befek-

tetési és Fejlesztési Bank Rt. főmunkatársa pozíciót töltötte be. Utóbbi helyen azt a feladatot kapta, hogy szervezzen kockázati tőketársaságot, mely az Észak-Kelet Magyarországi Regionális Fejlesztési Holding Rt. nevet kapta. Ebben 1994 és 1998 között befektetési menedzserként dolgozott. Szakértőként közreműködött a Záhony és Térsége Fejlesztési Társaságnál, valamint a Keleti Régió számos nagyberuházásánál.

– Egyetemista koromban nagyon megszerettem Debrecent, ezért 1993-ban ide költöztem, majd öt évig innen ingáztam minden nap Nyíregyházára dolgozni – mondta.

A Xanga sikerei

Herdon István több mint 20 éves tapasztalattal rendelkezik az ipari ingatlanfejlesztés területén. A kockázatelemzés és a kockázati tőkebefektetés szakértője, számos Európai Bizottság által támogatott projektben vett részt pénzügyi szakértőként, illetve jelentős tapasztalattal bír kis- és középvállalkozások, valamint intézmények finanszírozása terén. Külföldön is gyűjtötte a tudást, egyebek mellett járt Macedóniában, az Egyesült Államokban, Indiában, Kínában, a Benelux országokban és Indonéziában. Munkájának eredményeképpen az elmúlt két évtizedben több tucat külföldi vállalkozás kezdhetette meg működését Debrecenben. 1998-ban megismerkedett a holland DBH magyarországi tanácsadó cégével, (amely ma DBH Consulting Kft. néven ismert) ennek 2000-ig tulajdonos-ügyvezető igazgatója volt.

Az ezredfordulón indította el a XANGA Investment & Development Groupot, amely Debrecen, illetve a város környezetének fejlesztése érdekében végez kockázati tőkebefektetői tevékenységet. A vállalat Magyarország legnagyobb magánipari parkjában, a debreceni 150 hektáros Határ úti ipari parkban elsősorban korszerű infrastruktúrával ellátott, magas színvonalú ipari üzemeket, valamint szolgáltató egységeket létesít, majd azokat bére adja. Jelenleg már több mint 60 cég tevékenykedik ott, akiknek a helyi adó befizetése jelentős mértékben gyarapítja Debrecent. Az ott foglalkoztatottak száma hatezer fő fölött jár. Büszke rá, hogy a jelenleg Debreceni Regionális és Innovációs Tudományos Technológiai Park néven működő komplexum, 2009-ben és 2016-ban is elnyerte az Év Ipari Parkja címet.

2010 újabb mérföldkő volt a Xanga cégcsoport életében, amikor a Debreceni Nemzetközi Repülőtér cargo és logisztikai bázis fejlesztésére kaptak lehetőséget. A légikikötő területén emellett úgynevezett multimodális logisztikai beruházásba is kezdtek, ahol

mára több mint 40 ezer négyzetméternyi terület fejlesztésével végeztek, logisztikai központot, irodákat, illetve a repülőtér kiszolgálásához kapcsolódó egységeket építettek.

2011-ben a Xanga a debreceni repülőteret üzemeltető társaság, az AD Kft. többségi tulajdonosa lett, átvették az ottani irányítást. A kezdő évben mindössze 9 ezer utas fordult meg a légikikötőben, majd miután újabb és újabb, 15-20 európai városba indultak el innen repülőjáratok az utasszám ugrásszerű növekedésnek indult, 2018-ra már elérte a 600 ezer főt! A további fejlődés érdekében, 2018-ban a többségi tulajdont a cég jelképes áron visszaadta Debrecen önkormányzatának.

– Emellett a Xanga cégcsoport újabban a kockázati tőkével startup vállalkozások elindulását is segíti a régióban, már több mint 50 ilyen befektetést hajtottunk végre – magyarázta.

Herdon István arról is beszámolt, hogy az ezredforduló után egyre többször kereste a kapcsolatot az egykori alma materrel. A különböző közös projektek során olyan kedvező tapasztalatokat gyűjtött, hogy a Xanga létrehozását követően szinte az első dolga volt az egyetemmel megállapodni arról, hogy jöjjön létre náluk kihelyezett tanszék. A Vállalkozásfejlesztési és Innováció-menedzsment Kihelyezett Tanszék kiemelt gyakorlati helyszín, ahol a diákok elsősorban logisztikai ismereteket tanulhatnak. Herdon Istvánt 2013-ban a Debreceni Egyetem tiszteletbeli docensének választották. Az üzletember tevékenységét egyebek mellett az Év Embere Debrecenben, valamint Az Év Gazdasági Szakembere díjakkal ismerték el.

Elismerések sora

Az ifjabb Herdon István, 2021 tavaszán végzett jogászként summa cum laude minősítéssel a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán. A diplomaszerezés előtt az egyetemnek köszönhetően Erasmus ösztöndíjjal fél évet tanult a hollandiai Utrechtben.

Jelenleg a DE Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola PhD hallgatója, ügyvédjelölt. Napjainak nagy részét a jogi szakvizsgához szükséges joggyakorlat megszerzésével tölti korábbi tanára és jelenlegi principálisa, Sipka Péter ügyvédi irodájában.

Számos tudományos írásmű szerzője, többet mentorával és témavezetőjével Zaccaria Márton Leóval közösen jegyeznek, akinek – elmondása szerint – rengeteget köszönhet. – Zaccaria tanár úr közreműködése elvitat-

hatatlanul közrejátszott nem csak a tudományos érdeklődésem megalapozásában, de általában véve a jogászi professzió felé fordulásban és talán, ami a legfontosabb, az önképzéshez való képesség elsajátításában is. Az önfejlesztés ugyanis az üzleti életben és a gazdasági folyamatokban való sikeres részvétel nélkülözhetetlen előfeltétele – fogalmazott.

Korábban kétszer díjazták az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett Mailáth György Tudományos Pályázaton, első helyezést ért el az Országos Tudományos Diákköri Konferencián, illetve tavaly Domokos Lajos-díjat és Pro Scientia Aranyérmét ítéltek neki oda. Diplomaosztóján megkapta a Debreceni Egyetem Kiváló Hallgatója elismerést is.

Az „üzleti véna”

A fiatalabb Herdon István az üzleti életbe elsősorban startup cégeken keresztül kapcsolódott be. Jelenleg négy ilyenben érdekelt. Többek között társalapítója a régió egyik legnagyobb közösségi irodájának, illetve egy étterem számára készült online értékesítési rendszernek. Mindkét említett projekt egy-egy független pénzügyi befektetőt is maga mögött tud, melynek eredményeképpen az elmúlt évben Kolozsváron is közösségi irodát nyitottak.

Az ősszel elnyerte a rangos az Év Joghallgató Tehetsége jogászdíjat is a Wolters Kluwer kiadótól. Győztes pályázatának címe: A vállalkozó joghallgató. A kitüntetést a budapesti Károlyi-Csekonics-palotában tartott Első Magyar Jogi Könyvszalonnában adták át.

– Pályázatomban azért adtam ezt a címet, mert ez tükrözi egyfelől egyetemi tanulmányaimat, másfelől az üzleti életben folytatott tevékenységemet. Ahogyan a pályázatban is értekeztem erről: amit reggel hallgattam az egyetemen, azt már délután hasznosítani tudtam a gazdasági életben. Határozottan merem állítani, hogy a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara kiváló választás azok számára is, akiket nem kizárólag a klasszikus jogi területek érdeklí, hanem nyitottak az üzleti élet irányába is – jelentette ki a jogászdíj átvételét követően. A következő négy, öt évben szeretné befejezni PhD tanulmányait és letenné a szakvizsgát. Esetleg az üzleti érdeklődéséhez köthető szakjogi oklevél megszerzése is szóba kerülhet. Aztán saját vállalkozásba kezdene, gazdasági ügyekkel foglalkozó ügyvéd lenne.

Amennyiben ez így lesz, kijelenthetjük, hogy „az alma nem gurul túl messze a fájától”.

Az alapító

Gyermekkorától vonzotta a biológia világa. Számos akadály és megpróbáltatás állta útját, de erős hite mindig segítségére volt a problémák megoldásában. Biológusként is maradandót alkotott, ám szervezőként nemcsak a térség, hanem az ország egyik legjelentősebb egészségügyi képzőhelyének alapjait sikerült leraknia. Lukácskó Zsolt, az Egészségügyi Kar alapító dékánja a mai napig hisz a tudás és a cselekvés erejében.

■ PÁJER SZABOLCS

Mikor és minek a hatására döntötte el, hogy a biológiával szeretne foglalkozni?

Mint városi gyermek, Budapest fényei, az Oktogon mellett lakó nagymamám varázsa sem tudtak a csodától többet jelenteni számomra. A neonreklámokat, a csillogó utcákat élveztem, de az emberáradat, a forgalom nem az én világom volt. Falun, a másik nagymamánál elbűvöltek az állatok és a természet szabadsága. Lovat itatni, kiskacsákat terelgetni felemelő volt a világot megismerni akaró gyermek számára. Erre jött egy biológia tanárcsoda a gimnáziumban, aki a kötelező tananyagot meghaladó új dimenziókról mesélt. Az első egyetemi felvételinél – ahol az aznapi vállalkozók közül a maximális pontszámot kaptam külön dicsérettel – megkérdezte a bizottság „honnan tudom én ezeket a dolgokat”, amire az volt a válasz, „a nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnáziumban ezt tanították”. Persze X-es osztályidegen

gyermekként kerülő úton sem sikerült „hely hiányában” a felvételi.

Tősgyökeres nyíregyháziként hogyan sikerült végül mégis bekerülnie a Debreceni Egyetem biológia szakára?

Az nagyon nehéz volt. A helyi politikai elit nem támogatta a továbbtanulásoamat. Lépésről-lépésre sikerült eljutnom az egyetemig, és felvételt nyerni. Minden továbbtanulási lehetőséget megragadtam. A mezőgazdaság területére engedtek először, a Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumon át, később a Tanárképző Főiskola, ahol nappali tagozaton egy év alatt két év vizsgáit tettem le. Népköztársasági Ösztöndíjasként az államvizsgán jöttem rá, hogy ilyenek, mint én nem adható pedagógus diploma. Kisvárosban nincs titok, a hírek szabadon jöttek. Itt mindenki ismer mindenkit. Végül is megadták. Ezután folytathattam az utamat, és jött az egyetem. Több év telt el az érettségi óta, ekkor már enyhült a politikai szorítás.

Hogyan emlékszik vissza a debreceni diákévek mindennapjaira?

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem egy csoda volt. Kiváló tanárok pedagógiai felkészültségével, szakmailag jó érzékkel megválogatott (inkább azt mondanám súlypontozott) anyagát örömmel habzoltuk. Persze voltak nehezebb és könnyebb részek is. A legfontosabb talán, ami egy életre belénk ivódott: több véleményt, több álláspontot megismerve lehet csak jó döntést hozni! Egy-egy vizsgakérdéshez az előadás mellé adtak néhány külföldi anyagokból (német, orosz, angol) fordított véleményt, és a vizsgán megkérdezték olvastuk-e valamelyiket, és ha igen, akkor beszéljünk róla.

Doktori disszertációjának témája egy igencsak érdekes gyakorlati terület, a repülőgépvezetők kiválasztása és alkalmassága.

A Nyíregyházi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumból főiskola lett. Az egyetemi

diploma megszerzése után az akkori főigazgató – aki korábban tanított engem – meghívott oktatónak. Akkori főnökeim különféle biológia oktatásával bíztak meg. Kedvesen mondták, hogy a frissen végzett tud a legtöbbet az új dolgokról. Akkor ott már minden segítséget megkaptam. A tanári mikroszkóp képét a tévéképernyőn látva igazodhattak el a hallgatók saját mikroszkópjuk világában. Ennek híre ment. Ezen a főiskolán repülőgép-vezető hallgatókat is képeztek. Egyszer felkerestek, hogy nagyon sok a repesemény (baleset) a mezőgazdasági munkák során, dolgozzak ki egy repülőgép vezetői kiválasztási/képzési programot. Nagyon tiltakoztam, hogy én ehhez nem értek. Biztosítottak, hogy pont egy ilyen „szűzagyú” embert keresnek, akinek minden ötletéhez minden feltételt biztosítanak. Elindult a fantáziám. Kisdoktori, majd tudományos fokozatig érő kísérlet lett belőle, amire a kort meghaladó segítséget és technikai feltételt biztosítottak. Már az első próbálkozásból jöttek is az eredmények.

A mai Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának alapító dékánja volt. Hogyan jött az ötlet, hogy létre kell hozni egy ilyen intézményt Nyíregyházán és miképpen valósult meg végül?

Csak az összefogás vezethet eredményhez. Volt egy kor, amikor a megye, a város, a DOTE orvostudományi egyetem akart. Az egészségügyben dolgozók szakképzését szerették volna korszerűbbé tenni. A maximumot adták, többet nem is tehettek. Az egészségügyi főiskola alapításának ötletével kerestek meg, azzal, hogy állítólag én „értek a felsőoktatáshoz”. Volt mezőgazdasági főiskolán szerzett tapasztalatom (oktatás, kutatás, felvételi eljárások, tanulmányi adminisztráció), vezettem a Könyvüipari Műszaki Főiskola kihelyezett tagozatát, de az egészségügyről fogalmam sem volt. Az első feladat az volt, hogy mondjam meg, mennyibe kerülne egy egészségügyi főiskola indítása. Számoltam, terveztem, és mondtam egy összeget, amire azt a választ kaptam: a mi szakembereink ennél valamivel többet mondtak, te valóban értesz hozzá, segíts nekünk ezt megszervezni. Amikor a szervezés végén beszámoltam a munkáról, megkérdezték: hol képelném el a helyemet ebben a rendszerben. Örömmel lettem volna tanulmányi osztályvezető, mert akkor a további folyamatokra is ráláttam volna. Karmazin László professzor úr (a szervezéssel megbízott rektori vezető) kedvesen válaszolt: nem, ennek te leszel a vezetője, add

be a pályázatodat, de előtte Leövey András rektor úr szeretne megismerni! Amikor az Amerikából jött professzor Nyíregyházára érkezett segíteni a munkánkat, nem volt sem épület, sem oktató, sem program – innen indultunk! De volt összefogás, jóindulat és egy közös akarat.

Mik voltak a kezdeti évek tapasztalatai?

Az első 10 év felemelkedésében az orvostu-

dományi egyetem vezetése, annak jóérzésű professzorai rangot biztosítottak: 4 akadémikus, – több, mint 10 akadémiai doktor vett részt a munkában – , saját oktatóink és a nyíregyházi Jósa András Kórház orvosainak hűségese és kitartó munkáját erősítve. Sem a városunkban élő, sem az egyetem gonoszlelkű szellemei sem tudták megállítani a történéseket. A kezdeti 10 év csodálatos szárnyalás volt! Bebizonyosodott, hogy minőségi egészségügyi szakképzést csak orvostudományi egyetem klinikáihoz kötötteen lehet végezni, kórházakba, egészségügybe beágyazva. A rendszer nagy szabadságot biztosított (önálló aláírási jog, elkülönített költségvetés, saját számla lehetőség, stb.) kemény belsőellenőri ellenőrzések, rektori vezetés kontrollja mellett év végi elszámolással.

Hogyan értékeli az Egészségügyi Kar jelentőségét az elmúlt több mint 30 év távlatából?

Változtak az idők, nagyon sok új elem került előtérbe. Új hatalmi körök jelentek meg (centrum, összevont egyetem) ide-oda tagozódás, közös költségek elosztása merőben más helyzetet eredményezett. Ezt megítélni nem az én feladatam. A főiskolai kar ügye a központi kérdések közül a perifériára került, mely helyzetben a helyi döntés-

hozók nem tudtak, vagy talán nem is akartak ellenállni, változtatni. Állandóan változó koncepciók (és vezetők) esetében nehéz stabilitást kialakítani. Már az is csoda, hogy megmaradt! Szükségessége talán hangsúlyozottabban kell, hogy előjöjjön, mert egy szétforgácsolódó, minden ötletnek helyet adó, felsőoktatástól megfosztott képzés az értékek elvesztését jelentené. Lassan feledésbe megy a létrehozásának koncepciója, az orvosképzéssel szorosan összefüggő minőségi képzés, s helyette teret kapnak mindenféle próbálkozások, és ötletek. A kérdés az, hogy ez kell-e a magyar egészségügynek, vagy stabil alapokon nyugvó, folyamatosan korszerűsödő minőségi oktatás.

Az elmúlt években nagymértékű lemorzsolódás jellemezte a hazai egészségügyi szférát. Hogyan látja az egészségügyi dolgozók helyzetét a mai Magyarországon?

Az egészségügy csak teljes ember számára lehet életcél, aki nemcsak szakmai tudásban, hanem lélekben is felkészült, elhivatott. Tudunk-e mi ezért az ügyért sok mindenről lemondó, másokért áldozatot hozó, embert szerető utódokat nevelni? Hová lett a hit, a szakma szentsége? Másik kérdés,

hogy a gyorsan száguldó technika, korunk gazdasági kihívásai közepette csillagászati összegekbe kerül – és még mi minden kellené az ideális helyzet eléréséhez! Ha a kritika naponta szítja az elégedetlenség indulatait, ha az emberi kapzsiság felülkerekedik, még nehezebb a lehetetlent megoldani. Túl sokan vannak, akik az egészségügyben üzletet látnak. Látva a zűrzavart, a gerjesztett indulatokat, a munkáját szerető, a gyógyításban hívó is elbizonytalanodik.

Ön szerint mik lehetnek a következő évek céljai a hazai egészségügyi képzésben?

Vissza kell adni a rangját, megbecsülését az egészségügyi szakdolgozóknak, hogy tekintélyükért naponta megharcolva képesek legyenek tiszteletet kivívni. Szakmai tudásuk, és emberi méltóságuk hitet adjon.

Ha egy dolgot tanácsolhatna egy most pályaválasztás előtt álló fiatalnak, mi lenne az?

Tudjanak egy célért kitartóan, hittel és tudással harcolni. A sikeresek, de a csalódottak, hitüket veszítők is tudják, hogy a dolgok nem akkor, és nem ott dőlnek el, amikor mi akarjuk – mi csak cselekvő részesei lehetünk. A legnemesebb tett mások életét széppé, jobbá tenni, s ha kell, segíteni, ha kell, gyógyítani!

Tudomány és minőség szolgálatában

Nagy Péter, rákkutató, centrumigazgató, tudós és egyetemi oktató, aki a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány kuratóriumi elnökének munkáját segítő Tudományos és Társadalmi Tanácsadó Testület elnöke is. A szakterületén az egyik leg többet idézett szakember, aki folyamatosan a jövőt fürkészi, miközben két lábbal áll a jelenben. Fiatal kora ellenére felsorolni is nehéz tudományos sikereit, ám mindezek ellenére számára a családja a legfontosabb.

■ BÖGRE ZOLTÁN

Már a középiskolás éveim alatt kialakult Önbem a kép, hogy vegyész és kutató leszek? Tudatosan készültem erre a pályára és szerepre? Sokat köszönhetek annak, hogy volt egy szenzációs kémia tanárom, Andó Jánosné, akinek óriási szerepe volt abban, hogy az általa tanított tárgy lett a kedvencem. Már a középiskolában olyan kísérleteket mutatott, ami egész életemre meghatározó volt. Ez a motiváció a tudományos útra terelt, ezután neveztem be 1999-ben az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára, majd következett az egyetemi felvételi.

Miután 2000-ben diplomáztam, környezetirányítási szakember minősítést szereztem. Ez a kutatástól és az egészségügy-tudománytól elég távoli területnek tűnik, viszont ezen a téren is kiemelkedő eredményeket ért el.

A munkámban és a magánéletemben a mi-

nőség és nem a mennyiség volt a legfontosabb. A kétezres évek elején itthon is új szárnyakat kapott a minőségirányítás és a minőségbiztosítás, ekkor indultak el az első ilyen képzések. Arra voltam kíváncsi, hogyan lehet megmérni egy adott intézmény minőségi munkáját, hogyan épülnek be a mindennapokba ezek az eredmények. Az Országos Onkológiai Intézetben komplex előírások alapján nemzetközi kapcsolatok igazgató szerepkörben az intézet nemzetközi akkreditációs programjának koordinálásában vettem részt, a legmagasabban kvalifikált európai szervezet, az European Organisation Cancer Institutes (OECI) által alaposan kidolgozott minőségi mutatók mentén. Közép-Kelet Európában a mi intézetünk rendelkezik a legmagasabb komprehenzív onkológiai központ minősítéssel. Ezt követően az OECI meghívására nemzetközi intézetek akkreditációjában auditorként és a testület igazgató tanácsában döntéshozóként is dolgozok.

Pályafutására jellemző a nemzetközi szellemiség, hiszen a fontosabb állomások a szakmai életútja során szinte minden esetben külföldi országokhoz köthetők, így például Svédországhoz, az USA-hoz, Új Zélandhoz, Svájc-hoz, Németországhoz. Számít, hogy egy kutató külföldi tapasztalatokat szerezzon?

A tudományos munka kizárólag kollaborációs tevékenységek mentén képzelhető el. Mindenhez nem érthet a kutató, így ha más

szakterülettel találkozunk, együtt kell dolgozni a téma szakértőjével. A tudós szakma nagyon szerteágazó nemzetközi világ, úgy is nevezhetjük, hogy egy hatalmas tudóspolgárság. Nem az a szempont, hogy hol van a téma szaktekintélye, hanem, hogy sikerül-e megtalálni a legjobbat. A koronavírus-járvány idején az egész világot áthidalva összefogtak a tudósok a vírus leküzdésére, ami jól szemlélteti ezt. Svédországban PhD diplomát szereztem, az USA-ban pedig a posztdoktori szerep mellett már önállósodtam és saját kutatásokba is kezdtem. Minden ország, ahol jártam, sokat segített a személyes fejlődésben.

2017-ben megkapta a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet, majd 2020-ban az Európai Rákkutatási Akadémia Tagja lett, 2019-ben átvehette az MTA Bolyai-plakettet. Fontosak a díjak, az elismerések ebben a szakmában?

Ha valaki úgy dolgozik, hogy közben rengeteg áldozatot hoz, akkor útközben jólesnek az elismerések, a ranglétrán való előrelépés segítheti a karrierépítést, emiatt szükségese a díjak. Bár ösztönző erejük van, nem ezért dolgozunk.

Ugyancsak 2017-ben lett az Országos Onkológiai Intézet tudományos igazgatója. Intézményvezetési tapasztalatait itt is igyekezett kamatoztatni, vagy inkább a kutatói tevékenység lett a hangsúlyosabb? Az intézetben a tudományos tevékenységek

menedzselése és irányítása a feladatom. Az a meggyőződésem, hogy a tudományos világnak problémaorientálnak kell lennie, a kérdéseket már a betegágnál meg kell fogalmazni és az eredményeknek is ott kell hasznosulniuk. Leginkább erre próbálom felfűzni a menedzsertevékenységet, melyben a koordinációs és centrumvezetési feladatok a legfontosabbak. 2017-ben azal kezdtem, hogy összehívtam egy nemzeti tudományos tanácsadó testületet annak érdekében, hogy felmérjük az akkori helyzetet és kikérjük a szakértők tanácsait a stratégia kialakítására vonatkozóan. Azóta munkánk eredményeként az Országos Onkológiai Intézet Tudományos Centrumát hazánk kiemelt kutatási infrastruktúrái (Excellent Research Infrastructure) közé sorolták és a tizennyolc hazánkban működő nemzeti laboratórium közül, amelyek a kiemelt tudományágakat hivatottak összehangolni, az általam vezetett Nemzeti Tumorsebiológiai Laboratórium programmal a négy kiváló minősítésű projekt egyike lettünk.

Két évvel ezelőtt az Állatorvostudományi Egyetem egyetemi tanára lett. Eddigi szakmai életútját figyelve kicsit meglepőnek tűnik ez a terület.

Az Állatorvostudományi Egyetemen hosszú távú törekvések mentén nagyszabású fejlesztések folynak az úgynevezett preklinikai állatmodellek kifejlesztésére. Ha az ember transzlációs és alapkutatói tevékenységet folytat, akkor az emberkísérleteket megelőzően állatkísérletekkel kell alátámasztania az eredményeket, mindez az állatorvostudományi egyetemen folytatott munkánkkal hangolható össze. Az egyik legnagyobb szaktekintélyt, Edward Schmidt-et sikerült megnyernem, akivel olyan labort létesítettünk az állatorvosi egyetemen, aminek elsődleges feladata génmódosítások és modern technikák segítségével a rákkutatási munkáinkhoz szükséges megfelelő állatmodellek elkészítése. Ez a kutatócsoport az Eötvös Loránd kutatási hálózat keretén belül működik.

A Debreceni Egyetemen is szerzett doktori címet és tanít is itt. Miért éppen itt folytatta a pályafutását?

Az DE Magyarország legnagyobb egyeteme, itt kezdtem a szakmai pályafutásomat, középiskolásként itt szereztem a középfokú angol nyelvvizsgát, megtetszett az intézmény atmoszférája. A Debreceni Egyetemen végeztem vegyészként, itt PhD-ztam, habilitáltam és itt lettem címzetes egyetemi docens, majd Szilvássy Zoltán rektor úr rendkívül megtisztelő felterjesztése mentén egyetemi tanár. Ez számomra az alma

mater és Debrecenhez kötnek a legszebb diákévek is. Itt él a húgom, a nagy külföldi kalandozások után pedig úgy gondolom, most újra debreceni is vagyok. Sok lehetőséget látok az egyetemen, nagyon nagy fejlődésen ment keresztül, a modellváltás révén pedig nagy esélyt kapott arra, hogy Európa legjobb egyetemei közé tartozzon.

2021-től a Debreceni Egyetemet fenntartó Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány kuratóriumi elnökének munkáját segítő Tudományos és Társadalmi Tanácsadó Testület elnökeként is dolgozik.

Nagyon megtisztelő volt a felkérés Kossa Györgytől, a fenntartó alapítvány kuratóriumának elnökétől. A Debreceni Egyetem fejlődésének előmozdítása a cél, és örömmel mondtam igent a feladatra. Noha az egyetemen nagy lehetőség vár a diákokra és az oktatókra, további előremutató fejlődési irányokat kell kijelölni, amelyek a finanszírozás oldaláról is fontosak. Az egyetem autonómiája nagyon nőtt és egy teljesítmény alapú finanszírozási struktúra alakult ki. A minőség itt új hangsúlyt kap a számomra, ezért is szeretném nagy erővel segíteni Kossa György tevékenységét. Örülök, hogy több nemzetközi kollégámat sikerült meggyőzőnem arról, hogy álljanak az egyetem mellé és az intézmény fejlődését szem előtt tartva segítsék a kuratóriumi elnök munkáját.

A reaktív oxidáló-, redukálószeres vizsgálatok a szakterület. Mit érdemes erről tudni?

Az oxidációt mindenki ismeri, az égés, a rozsdásodás nem idegen folyamatok. Az emberi szervezet is hasonlóan viselkedik. Arra a kérdésre keressük a válaszokat, hogy miként lehet ellensúlyozni például az erős napsugárzás, a mérgező anyagok, a dohányzás, a túlzott alkoholfogyasztás oxidációs hatásait. Ezeknek a kutatásoknak fontos szerepük van a betegségek megelőzésében és a gyógyításban is. Közben kiderült, hogy a szervezetünkben zajló biológiai eseményeket szintén oxidációs folyamatok irányítják, így ezek tanulmányozásával pontosabb képet kaphatunk arról, hogy a sejteink hogyan működnek. Mára már elfogadott tény, hogy ha ezekbe a vezérlő folyamatokba célzottan beavatkozhatunk, akkor nagy eredményeket érhetünk el, akár egy daganat gyógyításában is.

Kutatói munkája során melyik eredménye a legbüszkébb?

Sikerült egy új fehérjemódosulást azonosítani, aminek meghatározó szerepe van a fehérjéket érintő oxidációs folyamatok elhárításában és a sejten belüli biológiai

folyamatok irányításában. Ennek a témának az elindítóit közt tartják számon a kutatócsoportomat.

Egyetemi oktatóként nagyon sok fiatalal találkozok. Látja bennük azt a lelkesedést és kíváncsiságot, ami Önt is mozgatta?

Én is látom, hogy a természettudományi területek iránti érdeklődés nem olyan élénk, mint korábban volt. Ugyanakkor még az érdeklődőkről is elmondható, hogy a felkészültségük nagy kívánnivalót maga után. Azonban az az öt százalék, akit igazán érdekel a terület, tehetséges, motivált, ugyanúgy figyel, tanul, kutat, mint harminc évvel ezelőtt. Ők elhivatottak az oktatói, a tudományos pálya iránt, látszik a szemükben az elhivatottság lángja. Mindig ezt a tüzet keresem, s bár a tehetség fontos, a motiváltság elengedhetetlen a tudóssá váláshoz.

Rengeteg külföldi előadás, vendégoktatói feladat, kutatói tevékenység, intézményirányítás és szervezés, publikációk készítése, tudományos szerkesztői tevékenység, hazai és nemzetközi konferenciák látogatása. Mit szól ehhez a család? Mit csinál, ha nem dolgozik? Olvas, sportol, zenét hallgat?

Számomra a család a legfontosabb, utána jöhet a munka. Két lányom van, egy 16 és egy 13 éves, szencziós a kapcsolatunk velük. Nagyon összetartó család vagyunk, együtt barangoltuk végig a különböző földrészeket, ha külföldön kellett dolgoznom, a feleségem mindig követett és támogatott. A kisebbik lányom Új-Zélandon született, a nagyobbik az USA-ban. A gyermekeim mindig támogattak, elfogadták a helyzetet, sőt azt tervezik, hogy kutatók lesznek, aminek előszobájaként az orvosi pályát választják. Minden szabadidőmet velük töltöm, szeretünk sportolni, sokat kirándulunk, utazunk, síelünk, korcsolyázunk, biciklizünk. Izgalmas, aktív életet élünk.

Ön még mindig nagyon fiatal, miközben sikerei, eredményei egy idősebb kutató képét vizionálják. Mit gondol, meddig tartható ez a lendület és ez a multifunkcionális szerepvállalás?

Ez a lendület visz előre. A családom, a munkatársaim néha a szememre vetik, hogy nehez engem lekövetni, nagy a pörgés. Hálás vagyok azért, hogy megpróbálják. Élvezem azt, hogy mindig történik valami új, ami hatással van a jövőre, szerintem csak ilyen mértékű lelkesedéssel lehet eredményeket elérni. Hosszú távra tervezek, olyat akarok létrehozni, amivel sokaknak segíthetek, még akkor is, ha ehhez évtizedekre van szükség, ez hajt előre.

Szemléletformáló tudomány

Hogyan lesz történelem szakos tanárból és aerobic edzőből elismert kutató, gyógytornász szakember? A Népegészségügyi Kar Fizioterápiás Tanszékének tanársegédje, az éppen doktori vizsgájára készülő Csepregi Éva arra használja tehetségét, hogy a legújabb ismeretanyagot tudományos alapokra helyezve nemcsak az ember testi-lelki egészségének javításán fáradozzon, hanem hallgatóit is arra ösztönözze, hogy ugyanúgy figyeljenek önmaguk egészségére, mint másokéra.

■ BÖGRE ZOLTÁN

A szakmai fejlődés, az emberek egészségéért való tenni akarás motiválta Csepregi Évát, a Debreceni Egyetem Népegészségügyi Karának (NK) tanársegédjét arra, hogy az oktatói, majd a kutatói pályára lépjen. Ennek érdekében választotta a DE Népegészségügyi Karát.

A tudományos tevékenység előtt azonban történelemtanár szakon végzett az egyetemen, ahonnan aztán szinte egyenesen az edzőterembe vezetett az útja és 2002-ben aerobic-tréner végzettséget szerzett, mert segíteni akart az egészségesebb életmódra vágyó embereknek. Egy idő után azonban már nemcsak az egészségmegőrzéssel kívánt foglalkozni, hanem mélyebben, részleteiben szeretete

volna megvizsgálni a mozgásszervi problémákat.

– Gyógytornász szerettem volna lenni, hiszen ez a terület és az egyetem Népegészségügyi Karán folyó képzés teljes rálátást kínált a szakmára. Az anatómiai és mozgástani ismeretek nagy hatással voltak rám, amelyek elvezettek később az ortopédia irányába. Miután tanulmányaimat elvégeztem, gyógytornászként és edzőként, sokkal körültekintőbb módon, jelentősebb szakmai tudással megtámogatva foglalkozhattam az emberekkel. A fizioterápiás szakmai tudás és az edzői gyakorlati tapasztalat kiegészítették egymást. A továbblépés érdekében az Ortopédiai Klinikán vállaltam munkát, így még mélyebben megismerhettem a tartó- és moz-

gató szervrendszert érintő betegségek sajátosságait. Összetett kórképek, többek között légzőszervi, kardiovaszkuláris betegek és sportsérülések kezelésével is találkozhattam. Az ortopédia egy nagyon széleskörű terület és éppen ezért szerettem meg annyira – mondta a szakember.

Amikor hallgatóként a Népegészségügyi Karra került, már képzett pedagógus volt, és ez – saját elmondása szerint – imponálhatott a kar oktatóinak; kicsit kollégaként is tekintettek rá. Egy éve dolgozott már a klinikán, amikor a Népegészségügyi Kar felkérte őt óraadónak az ortopédiai fizioterápia tárgyhoz.

Két szemeszteren át dolgozott külsős oktatóként a Népegészségügyi Karon, ezután már főállásban végezhetett itt a munkát. A mozgástant, mint alapot tanítgyárt, de folytatta az ortopédiai fizioterápia oktatását is, emellett pedig a légzőszervi fizioterápia és az alkalmazott edzésmódszertan területén is előadó. Mindemellett tréningeket, aerobik edzéseket tart a hallgatóknak, mint mondja: itt is remekül hasznosítja az edzői tapasztalatait.

– Nagyon szeretem a tanítást. Lehetőséget kaptam arra, hogy amit tanultam, azt továbbfejlesszem és összekapcsoljam az új ismeretekkel. Elvárás volt a fejlődés. Szerintem a Népegészségügyi Karon minden összeért. Megtiszteltetés számomra,

hogy a gyógytornász szakirányon taníthatok. Egy idő után már angol nyelven is oktatnom kellett, így egy év alatt felsőfokú szakmai nyelvvizsgát tettem, ami addigi pályafutásom egyik legnagyobb kihívását jelentette számomra. A külföldi hallgatók oktatása nagy felelősség, mind a nyelv mind a szakmai tudásom sokat fejlődött az oktatásuk során. Sokat lehet tanulni tőlük is - tette hozzá a Népegészségügyi Kar oktatója.

A következő lépcsőfok a tudomány volt, hiszen ekkor már egyetemi oktatóként dolgozott és egyre inkább csábította a kutatói tevékenység. Az újonnan szerzett tudás megosztása motiválta.

– Úgy érzem, szerencsés vagyok, hiszen azt kutathatom, amit a legjobban szeretek. Mindazt, amit tanultam, ötvözni tudom. Benne van a tanítás, az edzés és a gyógytorna is az állóképesség fejlesztése, a funkcionális mozgásszervi problémák kezelése és a légzőszervrendszer terhelhetőségének javítása révén. Amit egész életemben megismertem, most összeállt egy teljes egészé. Nagyon sok olyan ismeretre tettem szert, amit tanítok, de mindezt le szerettem volna írni, és az ismeretanyagot tudományosan alátámasztva publikációk formájában tovább szerettem volna adni. Ezáltal a hallgatóknak olyan információkat nyújthatok, amelyek a korábbi ismereteiket megerősíthetik és kiegészíthetik – jegyezte meg Csepregi Éva.

Úgy véli, a tanításban és a kutatásban is a csapatmunka a legfontosabb, hiszen a másik elismerése és támogatása elengedhetetlen a beteg érdekében. Kiemelte, hogy óriási a felelőssége egy gyógytornásznak, hiszen sok olyan panasa van a betegeknek, amiket másnak nem tudnak elmondani, a szakember viszont sok időt tölt velük, a torna közben zajló beszélgetés révén pedig a lélek ápolására is lehetőség van.

– Az elméleti tudás a gyakorlatba átültetve akár életet is menthet, de az életminőség javításában mindenképpen segíthet. Akár egy műtét utáni felépülésben, a megváltozott körülmények kezelésében is meghatározó egy ilyen szakember – jegyezte meg.

Az elmúlt években angol és magyar nyelven is jelentek meg publikációi a légzőtorna szervezetünkre gyakorolt pozitív élet-tani hatásairól, társszerzőként a kereszt-szalag-rekonstrukciós műtét utáni posztoperatív mozgásterápia és rehabilitációs tréningről, sőt még a kar hallgatóinak

körében is végzett előremutató kutatást "Mozgásszegény életmód és állóképesség mértékének felmérése és fejlesztése gyógytornász hallgatók körében" címmel. Ez utóbbival kapcsolatban kihangsúlyozta, hogy meglepetésére a gyógytornász hallgatók körében is nagy arányban tapasztalható mozgásszervi, testtartásbeli problémák.

– Amikor 2012-ben találkoztam a hallgatókkal, addig csak betegekben gondolkodtam, kiderült azonban, hogy a hallgatóknak is több panaszuk van, mint például testtartásbeli eltérések, térd-, boka-, csípőízületi- és derék táji panaszok, fejfájás. Ha meg akarunk előzni egy problémát, akkor már óvodás korban érdemes elkezdenünk a megelőzést. Vannak olyan hallgatóink, akik tudatosan jöttek hozzánk, hiszen olyan betegséggel küzdöttek ko-

zálják a tüneteket, és ha elindul egy olyan szemlélet, mely alapján elkezdik önmagukat és másokat vizsgálni, akkor elértük a célunkat – emelte ki a Népegészségügyi Kar szakembere.

Csepregi Éva úgy véli, a kutatómunka és a tudomány a megelőzésben megkerülhetetlen tényező, szerinte könnyebb megelőzni a betegségeket és azok szövődményeit, mint kezelni a súlyosabb állapotot, ami pszichésen is megterhelőbb a betegeknek.

– Hiába olvassuk a szakirodalmat, kutatjuk a tématerületeket, de amíg nincsenek kezelhető panaszok, addig az emberek azt gondolják, őket nem érinti a betegség. A legnagyobb nehézséget az jelenti a szakmánkban, hogy csak keveseket tudunk meggyőzni a megelőzés fontosságáról – fűzte hozzá.

„...Lehetőséget kaptam arra, hogy amit tanultam, azt tovább fejlesszem és összekapcsoljam az új ismeretekkel...”

rábban, amely miatt gyógytornász kezelte őket. Ez olyan élményt adott nekik, hogy a saját problémájukat megismerve másoknak akartak segíteni. Ez is alátámasztja azt, hogy az empátia és a szakmai tudás egyszerre kell jelen legyen ebben a szakmában. Egy-egy betegség tanítása során a diákok olykor saját magukon diagnosztiz-

Csepregi Éva jelenleg PhD dolgozatának megvédésére készül, de közben aktívan kutat és próbálja formálni a hallgatók és a hétköznapokban élő emberek szemléletét. Azt mondja, szereti hangsúlyozni, hogy bár a szakirodalom heti 3-5 edzést ír elő, sokakat elrettenthet a legfontosabbtól: a rendszerességtől. Szerinte mindig a fokozatosság elve kell, hogy érvényesüljön, aztán úgyis kialakul, ki mennyit bír és milyen szinten szeretne teljesíteni. Úgy véli, a hosszú távú gondolkodás mindig eredményre vezet, de persze a tudatos táplálkozással és a minőségi, kiegyensúlyozott alvásról sem szabad megfeledkezni, hiszen ezekkel együtt, összehangoltan lehet kiváló eredményeket elérni.

A lepkék bűvöletében

Az UNESCO MAB Young Scientists Awards díját nyerte el 2021-ben a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar (DE MÉK) Növényvédelmi Intézet adjunktusa. Szanyi Szabolcs ökológus és rovarász évek óta foglalkozik a Kárpátalján és Magyarországon is elterülő Beregi-sík vizsgálatával. A fiatal kutató szerint a díj számtalan új kaput nyitott meg kutatása előtt, új lehetőségeket teremtett számára.

■ ÉLES ERIKA

Az UNESCO (Man and the Biosphere - MAB) Ember és bioszféra programja 1989 óta díjazza az ökológiai és fenntarthatósági kérdésekkel foglalkozó tudósok új generációját. A díjat elsősorban a fejlődő országok kutatói kapják, és előnyt élveznek azok, akik már létrehozott UNESCO MAB bioszféra-rezervátumokban dolgoznak. 2021-ben a 24 országot és 306 természetvédelmi területet magába foglaló Európa és Észak-Amerika régióból csak Szanyi Szabolcsot díjazták. Az UNESCO MAB Young Scientists Awards díját eddig csak egy magyar kutató kapta meg.

– Az UNESCO elismerésére nem lehet pályázni, csakis jelölés útján van lehetőség elnyerni. Engem először a korábbi témavezető professzorom, Varga Zoltán jelölt a magyar MAB-bizottságnál. A díj azonban számomra nem a pénzbeli jutalomról szól,

inkább a velejáró szakmai megbecsülés, presztízs számít. A verseny során holtverseny alakult ki, ezért a zsűri megkeresett. Az volt a kérdésük, hogy abban az esetben is vállalom-e a kutatás elvégzését, ha a pénzdíjat meg kell osztani. Természetesen igent mondtam, hiszen a díj már önmagában is nagy elismerés. Pozitív visszacsatolás, hogy van értelme a több mint egy évtizede folytatott kutatásaimnak, továbbá ráirányította a szakma figyelmét a beregi térség természeti értékeire – mondta el a díjazott kutató.

Szanyi Szabolcs nyertes pályamunkája egy határon átnyúló, a Beregi-sík területét érintő bioszféra rezervátum kialakításának lehetőségeit vizsgálta. A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet és a kárpátaljai Nagydobronyi Vadvédelmi Rezervátum területén végzett közösségökológiai vizsgálatok a növényzethez kötődő rovarcsoportokat és az erdei ökoszisztémákat térképezték fel.

– Még a mesterképzésem alatt kezdtem el érdeklődni a téma iránt és azóta is amolyan mellékvágányként időnként visszatérek rá. Ennek a legfőbb oka az, hogy kárpátaljai születésű vagyok. Nekem gyermekkoromban természetes volt az, amit ma legfeljebb csak a Discovery Csatornán láthatnak a gyerekek. A felhajtó előtt folyó patakban pecáztam, lepkéket fogtam a környező mezőkön és közben David Attenborough filmjeit nézve arról álmodtam, hogy egyszer majd én is világgjáró zoológus leszek. A középiskola után egyértelmű volt az utam. A Debreceni Egyetemre kerülve pedig jókor voltam, jó helyen. Már szakdolgozó koromban lepkékkel szerettem volna foglalkozni, és Varga Zoltán, a Természetudományi és Technológiai Kar Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék professzora szakmai iránymutatásával a szülőfalum határában elterülő rezervátum lett a kutatási területem, ami még a leggyakoribb rovarcsoportok tekintetében is sok szempontból feltáratlan volt – idézte fel a rovarász.

Szanyi Szabolcs a Beregi-sík jellemző társulástípusainak a kutatása során a nappali lepkék és az egyenes szárnyúak segítségével a gyepek jellemzőit, míg az éjjeli lepkék megfigyelésével az erdei élőhelyeket vizsgálta.

– Természetközeli erdőkre jellemző állapotokat találtunk, bár a vidék erdei feldarabolódtak, külön álló erdőfoltok alakultak

ki, a fauna azonban többnyire egységes. A természetközeli, fél-természetes és hagyományos használatú kultúrterületek aránya kiegyensúlyozott, harmonikus. A terület védelme azonban optimálisan egy határon átnyúló MAB Bioszféra Rezervátum keretében valósulhat meg. Nagy tudományos értékű tervezett magterületei egy kevésbé zavart, tájképileg vonzó, hagyományosan európai és egyben kárpát-medencei mozaikos kultúrtájba illeszkednek bele, amely egyaránt igényli a védelmet, a hagyománytisztelő és -őrző fejlesztést – fejtette ki a DE kutatója.

Szanyi Szabolcs a beregi sík feltérképezése mellett a kártevők monitorozásával, csapdázással, a megporzó szervezetek vizsgálatával is foglalkozik. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által kiírt sikeres OTKA pályázatban pedig a bagolylepkék szaporodásbiológiáját vizsgálja illantanyag-, feromon- és fénycsapdákkal.

„...A patakban pecáztam, lepkéket fogtam a környező mezőkön és közben David Attenborough filmjeit nézve arról álmodtam, hogy egyszer majd én is világhírű zoológus leszek...”

– A fiatal kutatói kiválósági programban olyan monitoring rendszer fejlesztésén dolgozunk, amely révén a kártevők megjelenését, elterjedésük irányát hatékonyan tudjuk nyomon követni. Az integrált növényvédelmemben (IPM) a kártevő rovarok előrejelzése különféle csapdákkal történik. A kártevő lepkék előrejelzésére korábban a fény, majd a szexferomon csapdák terjedtek el. Az említett módszerek bár jól alkalmazhatók, használatuknak számos korlátja is van, amik illantanyag csapdák alkalmazásával többnyire kivédhetők. Az illantanyagok egyszerre több faj megfigyelésére alkalmasak, de a fénycsapdáknál kevesebb fajt fognak. A feromonokhoz hasonlóan könnyen kezelhetők, de velük ellentétben nem csak hímeket, hanem nőstényeket is csalogatnak, ami alkalmas teszi őket a kártevő populációk gyérítésében való felhasználásra is. A legtöbb illantanyag önmagában kevésbé hatékony, így a hatásukat fokozó partner vegyületek keresése, valamint a megfelelő elegyek és

alkalmazásmódjuk meghatározása fontos és aktuális feladat. Vizsgálataink egyik fő célkitűzése a kártevő bagolylepkék illantanyagos biszex csapdáinak tesztelése és az alkalmazás-módszertant is magába foglaló fejlesztése.

Az ivar-arányra vonatkozó megbízható adatok elengedhetetlenek ahhoz, hogy megértsük egy kártevő populációdinamikai változásait és prognosztikáját. Mivel a lepkékben a nőstény a heterogametikus ivar, a torzított ivar-arány a hímek javára rendszeres jelenség, amely gyakran a poliandriával (több hímmel való párosodás) kapcsolatos van jelen.

A poliandria jelenlétét már számos fontos kártevőfajnál bizonyították, és azt is kimutatták, hogy a nőstények különbséget tesznek a hímek között, és általában a nagyobb méretű hímeket részesítik előnyben. A poliandria megnyilvánulása azonban még fajon belül is eltérő lehet, ezért kiemelten fontos, hogy a még nyitott kér-

pátalja természeti értékeinek és tradicionális néphagyományainak megismerése és megismertetése, elméleti és gyakorlati ökológiai-, valamint környezetvédelmi kutatások végzése. Az ökológiai szemlélet terjesztése. Környezet- és természetvédelmi oktatás elsősorban kárpátaljai magyar oktatási intézményekben. Az UNESCO-díj eredményeként a szervezet szorosabb kapcsolatot alakított ki számos magyarországi partnerrel, pl. a Hortobágyi Nemzeti Parkkal vagy éppen a Növényvédelmi Intézettel, akikkel tervben van több határon átnyúló projekt kidolgozása.

Még meglévő természeti kincseink megóvása csakis megfelelő tájékozottsággal, tudással lehetséges, így menthetünk meg gyermekkorunkból valamit a gyermekeinknek. – vallja a kutató.

– Az emberiség legnagyobb szükséglete az élelmiszer. Ez azonban nem képzelhető el hatékony növényvédelem nélkül. Minél

déseket megvizsgáljuk – foglalta össze a MÉK kutatója.

Szanyi Szabolcs elmondása szerint mindig időhiányban szenved. Tudomány, környezet- és természetvédelem ezt egyesíti a kutató életében a PAPILIO – Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, amelyet barátaival és kollégákkal közösen alapítottak.

– Az egyesület célja egyebek mellett Kár-

több és nagyobb kiterjedésű monokultúrákat hozunk létre, annál több kártevő jelenhet meg a gazdaságokban, ellenük pedig védekezni kell. Olyan módszereket kell kidolgoznunk, amellyel hatékonyabbá tehetjük a védekezést a hozam növelése mellett, ehhez megfelelő szignalizációs rendszerek kifejlesztésére van szükség, hiszen a legfontosabb szempontunk nem lehet más, mint környezetünk védelme, a biodiverzitás megóvása.

Cinema Paradiso

*„Rossz filmet nem vesz komolyan senki: abban bármit lehet csinálni, de egy jó filmet készíteni más, az felelőség.”
– vallja Rózsa Gábor filmrendező, producer, író, kritikus.
A Debreceni Egyetem egykori kereskedelem és marketing szakos hallgatója autodidakta módon tanulta ki a filmezést, a tavalyi évben pedig már debütált is első, pszichológiai témájú nagyjátékfilmjével. Ahogy főhősének a depresszió kezelésére, úgy Gábornak is határozott tervei vannak a magyar filmkészítés megújításával kapcsolatban.*

■ PÁJER SZABOLCS

Mi az első emléked, ha azt mondom, hogy mozi?

5 éves koromban a debreceni Plázában a Dínó című filmet néztük, amikor bombairiadó miatt ki kellett jönnünk a teremből. Majd miután kiderült, hogy a bombakereső kutyák nem találtak semmit, az egész filmet újrakezdték. A moziról talán ez a legelső, igazán emlékezetes élményem.

Mikorra és hova vezethető vissza a filmezés iránti lelkesedésed kezdete?

Még alsó tagozatosként megkérdezték, hogy mi szeretnék majd lenni. Akkor azt

választottam, hogy rendező, aki parancsol az embereknek (nevet). Egy picivel később, a gimnáziumban, Takács Benedek osztálytársam ötletéből egy diákfilmen dolgozhattam, melynek készítési folyamata olyan nagy hatással volt rám, hogy tovább szerettem volna fejlődni és alkotni. Így végül is ennek hatására kezdtem el az egészszel jobban foglalkozni.

Egy alapvetően filmes érdeklődésű fiatal miért választja a kereskedelem és marketing szakot Debrecenben?

Mindig is az volt a cél, hogy a készülő filmjeimet el is tudjam majd adni. A magyar filmeket nem igazán szerettem – sajnos

talán még ma sem –, és úgy voltam vele, miért tanuljak ott, ahonnan olyanok jönnek, akiknek a filmjei nekem nem tetszenek. Így elhatároztam, hogy magam tanulom meg a filmezést, illetve olyan emberekkel veszem körbe magam, akik már mindezt tudják, én pedig majd mint producer adom el a filmeket.

Hogyan emlékszel vissza a diákéveidre?

Próbáltam könnyedén venni az egyetemet. Az első félév meg is ingattott, mert komoly ugrásnak éreztem a gim után. Hirtelen mellbe is vágta az első zh egyesek. A neten van is egy videóblogger, melyben éppen forgatókönyvet írok egy híresebb hazai zenésznek és emiatt el is könyveltem bukásnak az aktuális vizsgámat, végül azonban nem jött be, négyest kaptam. Idővel sikerült megtalálnom az egyensúlyt, később már inkább ez jellemezte az egyetemi éveimet. A barátkozós egyetemi légkörből viszont a kelletnél is jobban kimaradtam, mivel naponta ingáztam be busszal Hajdúböszörményből. A bulikat mondjuk annyira nem is szerettem, viszont egyáltalán nem voltam magányos, a szabadidőm nagy részét inkább a gyerekkori bősörményi társasággal töltöttem. Mindannyian szeretjük a filmeket és mindannyiunknak véleményünk is van róluk.

Mégis mi az, amitől szerinted valaki jó filmkritikusnak nevezhető?

Először is leszögezem, hogy én nem tartom magam filmkritikusnak. Filmalkotó vagyok, aki videóra mondta a filmes elvek, tanítások alapján észlelt pozitívumokat-negatívumokat a megjelenő filmekről. Ez nekem egy tanulás volt, hiszen az elemzés a legjobb módja a magabiztos tudás megszerzésének. Úgy gondolom, hogy annál jobb film-kritikus valaki, minél jobban meg tudja találni és szólítani a hozzá hasonló ízlésű nézőket. Így már elsőre is egy hiteles és megbízható képet nyújthat a filmről, de utólag is segít a mélyebb feldolgozásban és a felmerülő kérdések megválaszolásában. Nem tartom hátránynak, ha valakinek furcsa az ízlése kritikusként, ha mindig következetesen meg tudja magyarázni, hogy mit miért gondol, és mit, miért tart olyanoknak, amilyeneknek.

Martin Scorsese nagy vitát váltott ki néhány éve, amikor azt mondta, hogy a manapság nagy bevételt produkáló franchise-ok darabjai – úgy, mint a szuperhősfilmek – nem minősülnek filmnek. Ugyanakkor azt láthatjuk, hogy ezek képviselői nemcsak pénzügyileg, de sokszor kritikailag is sikeresek. Te hogy látod ezt a kérdést? A mai popcornmozik valóban alacsonyabb színvonalat képviselnek, mint egy-egy scorsese-i értelemben vett alkotás?

Szerintem az első Marvel-filmek nagyon jók voltak. Frissek és a maga nemükben rendkívül élvezhetők. Mostanában látok egyfajta egyhangúságot. Sokszor azt érzem, hogy már annyira iszonyatosan nagy, erős és szuper minden, hogy hiteltelen és lelkileg, érzelmileg üres. Úgyhogy igen, a Marvel-filmek az idő múlásával egyfajta ürességet és ellaposodást hoznak a mozikba, de ez nyilvánvalóan érződni fog a nézőszámokon is, és amikor kevesebben kezdenek járni rájuk, akkor szerintem úgyszólván változtatni fognak rajtuk. Én hiszek a popcornmoziban, hiszek abban, hogy ha sok ember szeret valamit, akkor annak van helye a moziban, még akkor is, ha egy-egy illetőnek az nem tetszik. (És ez az egyén lehet akár Martin Scorsese is.) Az már egy más kérdés, hogy a filmesnek felelőssége, hogy a közkezdvelt témát és filmet milyen mély tartalommal, üzenettel tölti meg.

Első nagyjátékfilmed, a Mentés másképp vígjátékhoz képest egy igencsak komoly témát jár körbe: a depressziót, mely ellenében a sztereotípiákkal egy párkapcsolatban is megjelenhet, a megoldás pedig nem feltétlenül a szakítás. Miért éppen ez a téma került első filmed célkeresztjébe?

Már a forgatókönyvírás tanulásakor úgy terveztem, hogy szükség lenne egy kellően érdekes témára, ami jó gyakorlási lehetőség lenne. Keresgéltem, és ez volt az első olyan, amit úgy éreztem, hogy de jó lenne megnézni a moziban. Végül eldöntöttem, hogy én szeretném megírni. Egyébként a nagy része öcsém ötlete volt, némi családi ihletettségből fakadva.

A film után akarva-akaratlan hasonlóságot éreztem a főhősöd, Márk és közted. Az önjelölt pszichológus, aki csupán érdeklődésből sajtótította el a szakma fortélyait, ám végül alternatív megoldásával mégis hatékonyabb, mint egy többdiplomás szakmabeli. Csak én magyarázom bele, vagy Márk figurájába egy kicsit saját magadat is beleírtátok?

Azóta már többen mondták ezt a hasonlatot. Nem volt tudatos, nem akartam magamat beletenni. Csak mivel ezek a kérdések, fájdalmak engem is boncoltak, ezért feltételezem ezekre akartam egy pozitív példát állítani. Érdekes módon mikor elkezdtem így nézni a filmünket, rácsodálkoztam, hogy "jé milyen érdekes ez a forgatókönyvírás", hiszen az összes karakter az én aggodalmaimmal, érzéseimmel, a világlátásom egy változatával van felruházva. De ha végig gondoljuk, rájövünk, hogy másképp nem is lehet: Krisztián az én lobbanékony énem, amit valójában nem mindig szeretek magamban, Dóra a szorongásaim karaktere, Csabika a humorom és idétlenségem arca. A főhős, Márk az én harcomat is vívja, amely, azt gondolom mindannyiunk harca: a körülmények és az elvárások ellenére is, azt az utat szeretné járni, amit szeret. Úgyhogy ha egy film eléri a célját, akkor az alkotó és a néző is magára ismer a főhősben.

A közeljövőben tervezed elindítani a Független MoziFilm Ügynökséget. Mi ez pontosan és milyen céllal jön majd létre?

Ez egy kísérlet. Bár még nem jött létre ez az ügynökség, de a cél az, hogy piaci alapú filmézést koordináljunk egyfajta másik – független – Nemzeti Filmintézetként. Vigh Tamás barátommal beszéltük, hogy erre szükség lesz, viszont talán kell még egy-két film, hogy egy kicsit nagyobb tekintély alakulhasson ki a cégünk, illetve a személyem körül. Erre látunk működő üzleti modellt, viszont az alkotók közül talán még nem tudunk annyi embert megszólítani, hogy el tudjunk indítani három-négy filmet első körben.

Hogyan tekintesz a magyar filmgyártás jövőjére? A nagymértékű állami beavatkozás és monopóliumok hatására végbemehet-e

hasonló változás, mint a televízió és a YouTube esetében: vagyis, hogy az alternatív megoldások lehetőséget biztosítsanak mindazon lelkes és önálló filmeseknek, akik különben esetleg a pályaelhagyás vagy eleve más szakma felé fordulnának?

Azt hogy mi lesz, nem tudjuk, mert óriási az egyet nem értés a filmes piacon. Viszont én azért fogok küzdeni, hogy a független filmek – pontosan ugyanúgy, mint más vállalkozók – szabadpiaci elvek alapján filmezhessenek. Véleményem szerint az államnak ideális esetben ritkábban, különlegesen fontos filmek esetében kellene csak beavatkoznia. A támogatásait pedig inkább a nézőkre kellene költenie, például csökkenthetné a magyar filmek belépőinek az árát. A művészfilm más, arra külön alapot kellene

„...nem tartom magam filmkritikusnak. Filmalkotó vagyok, aki videóra mondta a filmes elvek, tanítások alapján észlelt pozitívumokat-negatívumokat a megjelenő filmekről...”

létrehozni az arra méltó és értő szakmabelikkel, ők pedig egy meghatározott keretből gazdálkodva szétoszthatnák támogatásokat a díjváros filmekre. A kísérletezés fontos, így biztos, hogy erre is kell áldozni valamennyit, de nem arra kellene alapozni.

Van-e már következő filmterved? Ha igen, mit árulhatsz el róla?

Vannak terveim természetesen. Az, hogy mi lesz a következő, kiszámíthatatlan. Többfelé próbálkozom. Szeretnék történelmi filmet csinálni, melyet ha megnéz valaki, úgy áll fel a székből, hogy "de iszonyatosan büszke vagyok rá, hogy magyar vagyok." Ez egyfajta küldetésstudat. Álmos vezér, Árpád vezér, Bocskai... róluk nagyon szeretnék filmet készíteni. Szeretnék keresztény filozófiájú filmet is készíteni egy nagyon közönségfilmes misztikus-thriller megoldásban, de vígjátékot is, valamint saját mitológiánkra alapuló young-adult, félig szuperhősszerű filmet is, mint például a Harry Potter. Tervek vannak és lehetőségek is rajzolódnak. Ha most tipelnem kéne, azt mondom, két éven belül egy nagy vígjátékkal fogok megjelenni, erre van a legnagyobb esély és lehetőség. Ez akár a közeljövőben is eldőlhet.

Kapitány, oh kapitányom!

Csodálatra méltó, mikor egy tanár valóban tud azonosulni a diákjai mindennapi problémáival és képes utat mutatni, ha elvesznének. Buglyó Roland, a Debreceni Egyetem Balásházy János Gyakorló Technikumának, Gimnáziumának és Kollégiumának történelem tanára pont ezen kiváló pedagógusok egyike. Pályája rendkívül sokszínű. A Debreceni Egyetem magyartörténelem szakán végzett 12 évvel ezelőtt. 3 év tanítás után, mikor lehetősége nyílt, azonnal megcsinálta a közoktatásvezetői szakvizsgáját, rá egy évre pedig felkérést kapott, hogy vezető tanár legyen, s arra is, hogy a Debreceni Egyetemen tanítson történelem módszertant különféle szemináriumokon. Emellett az iskolai sportéletben is aktívan részt vállalt, segítette a diákönkormányzatot, valamint a történelem szekció vezetője is volt. Diákcentrikusságának, a tanításhoz való hozzáállásának és életbölcsségeinek hála mind diákjai, mind pályatársai számára kiemelkedő példakép.

■ SEPRÉNYI RENÁTA

Mi vitte a tanári pályára?

Először a jogi egyetemen kezdtem meg a tanulmányaimat, ami nem azt jelenti, hogy feltétlenül jogász akartam lenni, inkább gyerekkori álmom volt a Petrocelli sorozat nyomán megvédeni a jókat. Ott nem találtam meg a számításimat. Az első 1-2 évben kifejezetten ritkán látogattam az egyetem előadóit, ellenben a bulikon természetesen mindig ott voltam. Szóval mondhatni elég bohém figura voltam. 2 év után újra felvéltem, akkor már a tanár szakra, ahova

valójában vágytam, igaz a szüleimnek mai napig nagy bánatuk, hogy nem lettem dr. Buglyó.

Nagyon sok mindennel foglalkozik. Hogyan alakult a pályája?

Valahogy mindig szerencsésen alakultak a véletlenek körülöttem. Amint végeztem az egyetemen, rögtön el tudtam helyezkedni a Balásházyban, s pont abban az évben kötött az iskola együttműködési szerződést a labdarúgó akadémiával, illetve az egyetemmel is, ami számomra tökéletes lehetőség volt. Korábban a DVSC-ben fociztam, edző

végzettséget szereztem és így megmaradhatott ez a szenvedélyem is egy ideig. Egy év után osztályfőnök lettem, vezető tanárként pedig ma már csak történelmet tanítok. Mikor 4 évvel ezelőtt felkérést kaptam az egyetemtől, hogy történelem szakmódszertant is oktassak, az hatalmas pluszt adott nekem. Rövid ideje voltam a pályán, így ez egy nagyon nagy megtiszteltetés volt számomra. Mondjuk kissé furcsa szituáció volt a diákoknak is, hogy korban nem sokkal voltam idősebb náluk, azonban ennek köszönhetően hamar megtaláltuk a közös hangot. Sosem voltam az a törtető típus a

szakmában. Valahogy mégis mindig megtaláltak a lehetőségek és megkaptam a visszajelzést is, hogy jól csinálom, amit csinállok, amit értékelnek is. Erre nagyon büszke vagyok. Tehát igen, sok mindent csinálok, de a tanítás az örök szerelem.

Mi jelenti az Ön számára a legnagyobb kihívást jelenleg?

A folyamatos megújulás, de ez minden tanárnak óriási kihívás. Az egyetemen mindig próbálom a tananyagot a saját képemre formálni és a diákok számára is érdekes dolgokat tanítani, újítani, hogy ne legyen nekik száraz. Életközeli példákat hozok, amiket megtapasztaltam az iskolában. Nem lehet leragadni csak a szakmódszertan tanításánál, elkerülhetetlen a pedagógia irányába is kitekinteni, hogyan tudunk fegyelmezni vagy miként viszonyuljunk a gyerekekhez...

Egy középiskolában másabb a helyzet. Ott először vagy pedagógus és utána tanár. Rengeteg problémával, családi dologgal megtalálnak, mert jobban benne vagyok az életükben. Ennek ez a szépsége, meg az átka is. Nehéz a magánéletet így különválasztani. Értelemszerűen az is mindig megfordul a fejemben, hogyan tudom majd megtalálni a közös hangot a diákokkal akkor is, mikor idősebb leszek. 39 éves vagyok most, de mégis máshogy kell megközelíteni ezeket a gyerekeket, mint a 10 évvel ezelőttiakat. Egyszerűen más hangot kell megütni, hiszen más kultúrában nőttek fel. Sokkal nehezebb a figyelmüket fenntartani és úgy leadni az anyagot, hogy azt élvezzék is. Ez persze nem mindig sikerül, de erre törekedni is elég nagy kihívás. Szerencsére ezzel eddig nem volt probléma. Igazság szerint én sem voltam egy egyszerű eset, én is megcsináltam a csibészégeket, és nem felejttem el, hogy honnan indultam, hogyan álltam a dolgokhoz. Ezt a részét megértem és megéltem, így mikor megosztom velük a saját élettapasztalataimat, nem úgy veszik, hogy kioktatam őket, hanem rácsodálkoznak, hogy "hú, ilyen tényleg megtörtént tanár úrral vagy egy barátjával", majd remélhetőleg tanulnak belőle. Elfogadják tőlem a tanácsokat és bíznak bennem, ami nagyon nagy szó. A kölcsönös bizalom nagyon fontos, ezért így próbálom partnerként kezelni a gyerekeket. Inkább pártolom a diákközeliséget. Vannak erre más jó módszerek is. Vannak, akik abszolút autokrata módon, de nagyon jó tanárként tartják az óráikat, de én nem vagyok ilyen típus. Nem mondom, hogy én nem emelem fel a hangom néha, így mindig tudják, hogy meddig mehetnek el. Pályakezdőként elég nehéz volt meghúzni a határokat. Sokszor engedtem túl közel magamhoz a diákokat, már-már haversági

viszonyban voltunk, de meg kellett találni az egyensúlyt és lefektetni a szabályokat.

Hogyan közelíthetőek meg a fiatalok?

Szerintem alapjaiban véve a legfontosabb az, hogy az adott tanárt fogadják el és kedveljék a diákok. Az mindegy, hogy ezt milyen módszerrel éri el a pedagógus, de ha sikerül, akkor már próbálnak figyelni rá. A másik, hogy az adott tantárgyat is meg kell szeretetni a gyerekekkel. Sajnos legtöbbször azt

„...A kölcsönös bizalom nagyon fontos, ezért így próbálom partnerként kezelni a gyerekeket...”

tapasztalom, hogy 8 általános után, ha egy osztályt megkérdezek, ki szereti a történelmet, akkor egy 30 fős osztályban hárman mondják azt, hogy szeretik. Ez borzasztó rossz arány. És miért? Mert 4-5 oldalt diktáltak nekik óránként általánosban, de azt sem tudták miről beszél a tanár. Innen azért nagyon nehéz visszajönni. Tudom, hogy végig kell menni az anyagon, de összehasonlítva egy középiskolai és egy általános iskolai tankönyvet, minimális a különbség, míg egy kilencedikben írt szintfelmérőben a diák annyit sem tud, ki volt Kossuth Lajos. Sokat akarunk markolni és keveset fogunk. Én próbálok képanyagot, hanganyagot bevinni, érdekesebbé tenni az órát, akár történeteket, városi legendákat mesélni, amik jobban megragadják a diákok képzeletét. Impulzusokat kell, hogy kapjanak, nem gyomorgörcsöt, hogy mikor írnak meglepetés röpdolgozatot. Mi mindig előre egyeztetünk mikor lesz számonkérés, így tudnak készülni, mert azt akarom, hogy örömmel, ne félelemmel jöjjenek az órára.

Mi az az élettapasztalat vagy bölcsesség, amit szeretne átadni a diákjainak?

Elsősorban, hogy mindennek megvan a

maga ideje. Én azért beszélgetek sokat a diákokkal a saját életemről is, hogy arra sarkaljam őket, ne kövessék el azokat a hibákat, amiket én elkövettem. Speciális helyzetben vagyok labdarúgó osztályok osztályfőnökeként, hiszen itt meg kell érteniük azt is, hogy ha profi sportolókká szeretnének válni, az teljes önfeláldozással jár. Ez azt is jelenti, hogy valamilyen szinten a fiatalságukat is fel kell áldozniuk. Nagyon sokan 17-18 évesen még nem tudják, mik akarnak valójában lenni, így próbálom őket arra motiválni – főleg azokat, akiknek meg is van hozzá a képessége –, hogy tanuljanak, ne hogy később megbánják. A diákok manapság mindent túl hamar akarnak, de ezzel a hozzáállással 19 éves korukra ki is fognak égni. Nem könnyű ezt kontrollálni, mivel nagyon sok gyerek vidéki, így nincsenek itt a szülők, hogy odafigyeljenek rájuk.

Miben égnek ki a diákjai?

A sportban minden mindennel összefügg. Sok problémával találkozunk a gyerekek, mondjuk nem szimpatikus az edzőnek, nem játszhat eleget, s ebből fakad, hogy így már nem is érdekli annyira az egész és nem is teszi oda magát. Emiatt elmennek inkább bulizni. Először csak egy-egy hétvégén a hónapban, aztán már a tanulás sem érdekli, úgyis lesz majd valahogy. Ez egy ördögi kör. A motivációnak viszont belülről kellene fakadnia. Az jellemző a mai diákokra, hogy külső tényezőkben keresik a visszajelzést önmagukról. Azt a kérdést szoktam nekik feltenni, hogy mit tesznek meg ők a sikerért? Majd jön a válasz, hogy miért csinálják, ha egyszer rossz ez az akadémia, meg minden más kifogás, de nézzük Szoboszlai Dominikot. Ő sem érettségizett le, viszont ő volt az első, aki odaért az edzésekre, fél órát gyakorolt, majd utolsóként ment haza. Azt szoktam tanácsolni: „Ha nem akarsz tanulni, és nem a tanulásba fekteted az energiád, akkor fektesd bele a labdarúgásba vagy bármibe, ami érdekel, de az nem járja, hogy semmibe se akard.” Emiatt a hozzáállás miatt tartunk ott, ahol, és nem csak a sportéletben.

Mi az, amire a legbüszkébb?

Szakmailag egyrészt, hogy talán lett volna nálam tapasztaltabb vagy még jobb kolléga is, akire figyelhetek volna, de mégis megtaláltak engem a felkérések és az elismerések, másrészt pedig a diákok szeretete. Sok diákkal a mai napig tartom a kapcsolatot és büszkeséggel tölt el, hogy olyan személy voltam az életükben, akire a mai napig felnéznek. Ezek azt jelzik nekem, hogy jó irányba haladok.

A szakolyi fogorvos története

Míg a legtöbben alig várjuk, hogy eljőjön a jól kiérdemelt nyaralás valamelyik mediterrán ország partjain, addig loakeim Papadopoulos-t, a ciprusi származású fogorvost és feleségét a szintén orvos Kozma Mariannt szívük Nyíradony kisvárosi békéje felé csábította. Számukra a gyönyörű családjuk, a betegek, a kétkezi munka a ház körül jelentik a valódi békét és örömet.

■ SEPRÉNYI RENÁTA

loakeim, hogyan került Magyarországra?

loakeim: Ciprus egyik nagy kikötővárosából, Limassolból származom. Miután a középiskolát követően befejeztem a 2 éves kötelező katonaságot, ide jöttem tanulni a Debreceni Egyetemre. Eredetileg Szerbia lett volna a cél, ahol a testvérem, és egykor a szüleim is tanultak, de aztán máshogy alakult. A szüleim azért választották Debrecent, mert itt volt kollégium, és ez nagyon jó volt a kezdeti időkben, amikor még idegen volt a hely és nem ismertem senkit. Mielőtt idejöttem, szinte semmit

nem tudtam Magyarországról, főleg nem Debrecenről, viszont hamar megszerettem. A Debreceni Egyetem Fogorvostudományi Karán végeztem angol nyelvű képzésen. A tanulás mellett nagyon jó volt a közösség, a diákélet, sok barátot szereztem, mindenféle nemzetiségűt, sok lehetőség volt a kapcsolódásra, szórakozásra, sportolásra is. Ahogy telt az idő, egyre több külföldi diák került Debrecenbe, ezzel párhuzamosan nagyon megdrágult az élet és a szórakozás is. A külföldi diákok többsége amint végzett hazatért, szűkült a baráti kör, így nálam a tanulás került előtérbe.

Mariann: Én 2011-ben végeztem az egye-

temen, de akkor még teljesen más volt az oktatási rendszer. Nem voltak még blokkgyakorlatok, csak előadások és csoportos gyakorlatok. Ennek ellenére kicsit úgy érzem, mégis közvetlenebb volt évfolyam szinten a kapcsolat a diákok között, mint most. Több volt a közös program, sok rendezvény volt, nyitottabbak voltunk, a kolyban még a fürdőszoba is közös volt emeletenként. Amikor gyakorlatot tartottam a diákoknak a kórházban, sokszor szünetben azt láttam, hogy mindenki a telefonját nyomkodja ahelyett, hogy beszélgetnének. Sokan azt gondolják, hogy először tanulni akarnak, túllenni az egyetemen, és majd

utána élnek, buliznak. Szerintem egyetem alatt kell megtalálni az egészséges egyensúlyt a tanulás és a szórakozás között, hogy később teljesen a munkának és a családnak tudjuk szentelni magunkat bármiféle hiányérzet nélkül.

Miért döntöttek a maradás mellett?

I: Mi az egyetem utolsó éveiben ismerkedtünk meg. Egy barátom mondta, hogy van egy magyar lány, aki születésnapit tart a kollégiumban. Mariann volt az a lány. Így kerültünk egy társaságba és ismertük meg egymást egyre jobban. Az egyetem elvégzését követően már tudtuk, hogy együtt képzeljük el a jövőt, illetve Mariannak volt lehetősége elhelyezkedni itthon, Cipruson viszont egyikünk sem tudott volna még dolgozni. Innen könnyebb volt elindulnunk még akkor is, ha nekem nyelvismeret hiányában nehezen indult a karrierem. Nyíradonyba, Mariann szülővárosába költöztünk, hogy amíg munkát találok, és a nyelvet tanulom, ne kelljen albérletet fizetnünk. Kezdetben Mariann szüleinél laktunk, majd egy régi parasztházat vettünk meg, és újítottunk fel. Csak egy szoba-konyha volt, de átmenetileg jó megoldás, hogy mégis önállóak legyünk. A maradás mellett szólt az is, hogy a családok nagyon sok támogatást kapnak, így lehetőségünk nyílt most már saját otthonunkat megépíteni, de említhetjük akár az ingyenes oktatási rendszert vagy a magas színvonalú egészségügyi ellátást is. Szerintem az is kivételes, hogy a szülő akár 3 évig otthon maradhat a gyermekével, Cipruson szülést követően 4 hónappal munkába kell állni. Nekem nagyon sokat számít, hogy olyan életet tudjak adni a gyerekeimnek, ahol megtapasztalják a természetközelséget, az állatok szeretetét, a dolgozó életet. Cipruson nagyon erős a családi összetartás, sok a nagy családi rendezvény, nem ritka például az 1500 fős esküvő, a miénk 300 fővel kicsinek számított. A családom nem értette és kicsit nehezen fogadta azt, hogy itt telepedtem le, hiszen Cipruson sokkal többet lehet keresni magánorvosként, de a megbecsülés, amit a betegektől és a városból kapok, az felbecsülhetetlen. Arról nem is beszélve, ha nyáron kilépsz a kertünkbe, látod milyen szépen nő a vetemény, amit együtt gondozunk a gyerekekkel. Ha ilyen harmónia és nyugalom van, akkor megérted mi tart itt minket. Nekem ez felbecsülhetetlen. Nem a pénz, hanem a testi-lelki egészség a legfontosabb.

M: loakeim azt szereti, ha szekerizhet a gyerekekkel, gazdálkodhat vagy éppen a szomszédokkal kolbászos kenyeret ehet. Van, akinek a pálmafás tengerpart az érték, neki ez. Én magam viszont sohasem gondoltam,

hogy visszatérek vidékre, mivel mindig külföldre vágytam. Egy évet ösztöndíjjal Spanyolországban töltöttem, majd szerettem volna visszamenni, de nem így alakult. Már én is értem és érzem azt, amit loakeim látott ebben a kisvárosban.

Milyenek voltak az első lépések?

M: Az egyetem után én a fertőző osztályon kezdtem el dolgozni. Sokat ügyeltem, másodállást vállaltam. loakeim ezalatt a nyelvet tanulta, és a házunk felújításán

„...Az egyetem elvégzését követően már tudtuk, hogy együtt képzeljük el a jövőt...”

dolgozott a kőművesekkel, a vízszelével, térkövezett, amit kellett csinált, így lassan a helyiek is megismerték, és nem volt nehéz összeharagkozni bárkivel, aki megfordult a házunk táján.

Eleinte nehézséget okozott, hogy nem tudott a családommal magyarul kommunikálni, nem tudta úgy kifejezni magát, ahogy szeretne volna, de mindenki nagyon segítőkész volt vele, és így ragadtak rá a szófordulatok is. Az ő szüleinben is talán csak most, már a 3. gyerek megszületése, és a házunk megépítése után kezd tudatosulni, hogy nem tervezünk Ciprusra költözni.

I: Már kicsi koromban is tudtam, hogy fogorvos leszek, de az indulás nem volt olyan egyszerű. Nem beszéltem jól magyarul, bár nekünk még sok gyakorlatunk volt az egyetemen, de tapasztalat, önálló munka híján nagyon nehéz volt elhelyezkedni. Először Nyíregyházán egy magánrendelőben kezdtem, ahol fiatalokkal dolgoztam együtt, de sajnos nem voltak igazán segítőkészek, és hiába akartam fejlődni, a nyelvismeret hiányára hivatkozva elküldtek. Bármit meg tettem volna, hogy elindulhassak, és bekerüljek a rendszerbe. Végül egy vidéki idős

körzeti fogorvostól kaptam lehetőséget, aki látta bennem a tanulni vágyást, a szakma és a betegek iránti alázatot, így a szárnyai alá vett, és bár nem volt túl sok a fizetésem, de átadta a tudását, a szakmát, a gyakorló fogorvoslást megtanulhattam tőle. Aztán egyre több lehetőség jött, vidéki körzetekben vállaltam helyettesítést, napi 10-12 órát dolgoztam. Nagyon fárasztó volt, de így tanultam meg a nyelvet és szereztem rengeteg szakmai tapasztalatot. Mára már saját körzeti rendelőmben dolgozhatok és úgy gondolom a betegek is teljes mértékben elfogadtak és szeretnek.

Mik a jövőbeli tervek?

I: Három csodálatos gyermekünk van. Direkt nem akartunk nagy korkülönbséget közöttük, hogy együtt nőhessenek fel, tanuljanak egymástól és mi se legyünk még

túl idősek, mire felnőnek. A gyerekekkel is most kell foglalkozni. Én készítem a születésnapi tortájukat, tanulunk biciklizni, puzzle-t rakunk ki együtt. Nincs az a pénz, hogy ezekről a dolgokról lemaradjak. Ezért sem szeretnék sokat dolgozni magánpraxisban, mert az arról szól, hogy minél több pénzt csinálj, de az éjjel-nappali munka nem ér annyit, hogy feladjam a családom. Emellett persze nagyon szeretem a hivatásom. Hiszem, hogy minden beteggel személyre szabottan kell foglalkozni. Nem vagyok az a típus, aki egész nap nagyon komolyan végzi a munkáját, és személytelenül dolgozik. Én szeretem jól érezni magam és foglalkozni is a betegekkel, meghallgatom őket, sokat viccelődök velük, ezzel is oldom a feszültségüket, hiszen sokan félnek a fogorvostól. Az én székemben mindenki egyforma bánásmódot kap, még hozzá a tőlem telhető legjobbat, és ezt becsülik a pácienseim.

M: Én a gyerekek miatt most itthon vagyok. A szakvizsga után várandós lettem Szofikával, a lányunkkal, ekkor eljöttem a kórházból, mert gyerek mellett nem szerettem volna másodállást, ügyeletet, hétvégi munkát. Egy plazmaferézis központban helyezkedtem el. Szofika 1 éves korában ide mentem vissza dolgozni, majd nemsoká érkeztek a tesók, loakeim és Danika. Imádjuk őket, a jövőben talán egy kis szünet után még egy gyereket el tudnánk képzelni.

Magyar diák vagyok, Kínából

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán a magyar szakos diploma megszerzéséhez közeledve már a szakdolgozatokat írja az a 12 kínai diák – köztük Sára (Shan Tiangji), Luca (Lu Jianchen), Hajni (Han Yanfei) és Emese (Gao Tiannuo) - akik egy nemzetközi oktatási együttműködésnek köszönhetően három éve kezdték meg tanulmányaikat magyar nyelven.

■ BÉRES ZSUZA

A történet évekkel ezelőtt, 2015-ben kezdődött, mikor a Beijing International Studies University (BISU – Pekingi Nemzetközi Tanulmányok Egyeteme) 20 középiskolás diák részvételével hétéves speciális kurzust indított, amelyben három év alatt elsajátítva a magyar nyelvet a későbbiekben egyetemi tanulmányokat folytathatnak Magyarországon.

A BISU a Pekingi Magyar Kulturális Intézet közreműködésével vette fel a kapcsolatot a Debreceni Egyetemmel és a Debreceni Nyári Egyetemmel (DNyE), kidolgozva a közös képzés alapjait, így a diákok magyar oktatók közreműködésével kezdhették a programot Kínában.

Végül 2017 szeptemberében érkezett Debrecenbe 20 kínai diák, akik egyéves magyar nyelv- és kultúra képzésben vettek részt. Az órák nagy részét a DNyE tanárai tartották, majd következett az írásbeli és szóbeli

felvételi a Magyar Nyelvtudományi Intézet munkatársainak közreműködésével. A magyar alapszakra végül azok jutottak be, akik sikerrel vették az akadályokat.

Jelenleg másodéven már 16, harmadik évfolyamon pedig 12 kínai diák tanul a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán, köztük Luca, Hajni, Emese és Sára, akik beszélgetésünk során elárulták, hogy még otthon, Kínában magyar tanulmányaik kezdetén választottak maguknak magyar nevet. A döntésben több szempont is közrejátszott: volt, aki a családnévhez hasonló, volt, aki a nemzetközileg is ismert hangzás miatt döntött új neve mellett, és volt olyan is, akinek egyszerűen csak megtetszett a keresztnév kiejtése.

Elfoglaltságuk nagy részét természetesen a tanulmányok jelentik, elsődleges a magyar nyelv minél pontosabb megtanulása, a kulturális ismeretszerzés, de emellett fontos, hogy minél alaposabb tudásuk alakuljon ki a magyar nyelv rendszeréről, az

irodalmi és a nyelvészeti tárgyak tartalmán keresztül pedig képet kapjanak magáról a nyelvről és a magyar nép kultúrájáról is.

De vajon mekkora feladatot jelent a magyar szavak tanulása a kínai kiejtésről és írásmódról is? A válaszokból kiderült, hogy otthon már általános iskolás koruk óta angol nyelvet is tanultak a lányok, így volt elképzelésük a magyar írásmódról is, amelyben egy hang ugyancsak egy betűt jelent, és 40 hanggal valamennyi szavunk kiejthető.

Azt is elárulták, hogy egy átlagos, diplomával rendelkező kínai, aki nem irodalom vagy történelem szakon végzett, 3500–4000 írásjegyet ismer, a 10 ezer feletti írásjegy használata pedig igen ritka. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kínaiak csupán néhány ezer szót ismernének és használnának, hiszen az önálló írásjegyek összevonásával alkotott összetett szavak száma ennél jóval több, szinte számtalan

a lehetőség a mondanivaló megfogalmazására.

Tanulmányaik során természetesen nem csupán a nyelvismeret és annak használata a feladat, hiszen a kultúra, azon belül a képzőművészet, a filmművészet és a kortárs populáris kultúra legfontosabb alkotásainak bemutatása egyaránt fontos szempont az oktatás során.

Hajni szerint szokatlan volt számukra, hogy – az otthonitól eltérően – a Debreceni Egyetemen nem maradhatnak a tanteremben az órákat követően, mivel azt a tanárok nyitják-zárják, így a szüneteket a folyosókon, a könyvtárban, vagy a szabadban tölthetik. Sárának a köszönési szokásaink voltak furcsák, hiszen akár a Főépületben a liftbe belépve, vagy akár egy üzletben a pénztárnál fizetve ismeretlenek, idegenek is udvariasan köszöntik egymást. Emese pedig azon csodálkozott, hogy az utcán közlekedve mennyire udvariasak a gépkocsival közlekedők a gyalogosokkal, akiket – megállva a zebránál – átengednek az útesten.

Természetesen megkóstolták a magyar ételeket is, mint kiderült, kedvencük a töltött káposzta, a gulyásleves – amelyeket kés, villa, kanál használatával fogyasztanak –, és a Nagyerdei Étteremben a menzán felfedezett finom sertésoldalas, amit az utóbbi időben hiányolnak az étlapról. És ha már étkezés: megismerték az itteni kínai éttermek kínálatát is, de szerintük az nem az igazi, mivel az európai ízléshez igazodva sok hozzávaló és fűszer kimarad az ételekből. Otthoni környezetben azonban az evőeszközt szinte kizárólag a pálcika jelenti.

Volt lehetőségük arra is, hogy a nyelv mellett a magyar kultúrával is ismerkedjenek: jártak koncerten, fesztiválokon, nyári táborban, Budapesten hangversenyen is, egyikük pedig egy stúdióban hip-hop táncot tanult. Azt is elmesélték, hogy mennyire megdöbbennek az emberek – akik általában angol nyelven kommunikálnak velük – amikor magyarul válaszolnak egy-egy feltett kérdésre.

Hogy szokásaikat megtartsák, csatlakoztak a 2018 óta működő Debreceni

Egyetem Kínai Tudósok Egyesületéhez. A „CSAD” azon túl, hogy segítséget nyújt az itt tanuló több mint 350 kínai diáknak, elkötelezett a Kína és Magyarország közötti kulturális cserekapcsolatok iránt. Minden évben üdvözlő bulit tartanak az érkező új hallgatók számára, valamint a különféle hagyományos kínai fesztiválokon alapuló rendezvényeket, mint például a kínai újévet és a közép-őszi fesztivált is megtartják.

Mindez nagy segítséget jelent, hiszen a két ország közötti távolság miatt ritka alkalomról,

„...elmesélték, hogy mennyire megdöbbennek az emberek, amikor magyarul válaszolnak egy-egy feltett kérdésre...”

amikor hazautazhatnak, a szülőikkel, barátokkal pedig mindössze online van lehetőség a kapcsolattartásra, ami azonban nem pótolhatja a személyes találkozást.

A 12 magyar szakos kínai diák az alapképzés zárásaként már készíti – természetesen magyar nyelven – a szakdolgozatokat. Egyikük Homérosz Iliászát fordításokban olvasva Akhilleusz jelleméről ír, mások Dante Isteni színjátékával, Heltai Gáspár fabuláival, vagy Balassi szerelmes verseivel foglalkoznak. Van olyan hallgató is, akit a felvilágosodás korának kibontakozó magyar irodalmi intézményrendszere, vagy éppen Ady szimbolizmusa érdekel. Többen írnak a kortárs gyermek- és ifjúsági iroda-

lomról, regények filmadaptációiról, illetve a digitális média kérdéseiről. A diploma megszerzéséhez közeledve azonban hamarosan fontos kérdéssről is döntést kell hozniuk: hogyan tovább?

Ötletekben nincs hiány azzal kapcsolatban, hogy mire is használják majd a jövőben a hosszú évek alatt megszerzett magyar nyelvtudást.

Abban valamennyien egyet értenek, hogy a nyelvet, ha nem használják, gyorsan elfelejthetik, ami azt jelentené, hogy kárba vész a sok-sok éven át tartó munka. Szerencsére a Balassi Intézetnek köszönhetően a Kínában működő Pekingi Magyar Kulturális Intézet rendszeresen szervez különböző programokat, ahol magyarokkal találkozási lehetőség nyílik a nyelv gyakorlására. Segítségét jelenthet az is, hogy több magyar diák tanul Kínában, akikkel találkozási mindkét nyelvet gyakorolhatják, kölcsönösen segítve ezzel egymást.

Sára már magyarországi tanulmányai során kínai nyelvű videókat kezdett felírni magyar nyelven, Hajni úgy gondolja, tolmácként helyezkedhetne el valamelyik kínai-magyar érdekltségű nemzetközi cégnél. Egyikük tervei között a tanár szakos diploma megszerzése szerepel, és Magyarországon szeretne kínai nyelvet és kultúrát oktatni, vagy akár Kínában magyart tanítani. Jó munkalehetőség lehet a kínai orvoslás, a természetes gyógy módok megismertetése, hiszen ez a terület is-

mert és népszerű Magyarországon is.

És várhatóan lesz közöttük olyan is, aki azt fontolgatja, hogy jelentkezik a Debreceni Egyetem magyar irodalom- és nyelvtudományi mesterképzésére.

Mint kiderült, megszerették Magyarországot, ahogy beszélgetésünk során elhangzott: legutóbb, amikor Kínában voltam, akkor jöttem rá, hogy hiányzik a debreceni életem – ami persze nem biztos, hogy a nyelv tanórát jelenti. De ha Magyarországon vagyok, akkor pedig Kína hiányzik. Igazából az lenne a legjobb, ha lenne egy olyan hely, ami félig kínai, félig pedig magyar. De ilyen sajnos nem létezik – összegezték érzéseiket a kínai diáklányok.

Egy valóra vált álom

Minden eddiginél sikeresebb volt magyar szempontból a Pekingben rendezett XXIV. téli olimpia, hiszen a magyarok a 20. helyen zártak az éremtáblázaton. A Debreceni Egyetem szempontjából is emlékezetesre sikerültek a játékok: egyetemünk hallgatója, Liu Shaoang aranyérmet nyert gyorskorcsolyában.

■ BÖGRE ZOLTÁN

„Az olimpiai közösségben mind egyenlők vagyunk, ezt bizonyították a sportolók.” – mondta a pekingi téli olimpia záróünnepségén tartott beszédében Thomas Bach, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) elnöke. És igaza volt, hiszen a sportolókon most sem múlt semmi, emlékezetes versenyeken mutatták meg legjobb tudásukat. Több szempontból is különleges volt a 2022 februárjában lebonyolított téli olimpia, hiszen egyrészt a koronavírus-járvány példa nélküli szervezésre kényszerítette a kínaiakat, másrészt pedig a magyar gyorskorcsolyázók ezúttal is sporttörténelmet írtak. Ennek a sikernek ráadásul a Debreceni Egyetem szempontjából is nagy jelentősége volt.

Soha nem látott módon, egy „mesterséges buborékban” rendezték meg a játékokat. Ebben a közegben csakis a résztvevő sportolók, valamint a csapatok tagjai

és újságírók tartózkodhattak, valamint stadionok, konferenciaközpont és több mint 70 szálloda kapott ott helyett ezzel is ügyelve a járványügyi szabályok betartására és a vírushelyzet elkerülésére. Az már a tokiói nyári olimpián is látszott 2021-ben, hogy milyen komolyan veszik a távolkeleti országokban a járványkezelést, ennek egy tökéletesre fejlesztett változatával találkozhattak a sportolók.

Pekingben összesen tizenöt sportágban és 109 versenyszámban avattak olimpiai bajnokokat, a téli olimpián 91 ország mintegy 2890 sportolója vehetett részt a világ legjelentősebb téli sporteseményén, amelyen Magyarországot tizennégy olimpikon képviselhette. Hazánk az éremtáblázaton a huszadik helyen végzett.

A XXIV. téli olimpián összességében huszonkilenc ország nyert valamilyen medált, köztük volt Magyarország is a maga egy aranyérmével és két bronzával. A magyar csapat a négy évvel ezelőtti játékok-

hoz hasonlóan ezúttal is túlszárnyalta a várakozásokat (Tokióban a férfi gyorskorcsolya váltó nyert aranyat) köszönhetően a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar sportszervező szakán tanuló Liu Shaoangnak, aki 500 méteren aranyat, 1000 méteren pedig bronzérmet szerzett, valamint a magyar gyorskorcsolyázó vegyesváltónak, amely szintén a harmadik helyen ért célba – története során először.

Liu Shaoang a téli olimpiák történetében az első egyéni olimpiai győzelmét aratta Pekingben, ráadásul minden számban, amiben elindult, olimpiai pontot is szerzett. Az Ádó becenévre hallgató olimpiai bajnok sportoló számára a tanulás is ugyanolyan fontos, mint a sportsikerek, az aktív élsportolói karrier utáni életre a Debreceni Egyetem készíti fel őt, mely számára olyan intézmény, ahol – saját bevallása szerint is - az előre jutásban hasznos, piacképes tudást szerezhet, ráadásul az intézmény már rögtön az első pillanatban nagy hatást gyakorolt rá.

– Amikor megérkeztem az egyetemre, nem tudtam pontosan hova szeretnék jelentkezni, milyen elvárásaim vannak önmagammal szemben, mit is csinálnék szívesen a sport után. A hazai korcsolyaszövetség elnöke vetette fel, hogy jelentkezsek a Debreceni Egyetemre. Lehetőséget láttam az intézményben, ahol már

az első pillanatban példa nélküli támogatást és segítőkészséget tapasztaltam. Mivel a fővárosban edzek, online végzem a tanulmányaimat, ezáltal bonyolultabb a tanulás és az azzal járó kötelezettségek teljesítése, de a mentorok és az oktatók mindig támogatnak, legyen szó vizsgáról vagy tanulásról. Az olimpia idején minden erőmet és figyelmemet lekötötte a sport, de folyamatosan kapcsolatban voltam a mentorommal. Még az aktív sportolói időszakom kellős közepén vagyok, még nem tudom, hogy sportmenedzser vagy csapatmenedzser leszek, meglátjuk, mit hoz majd az élet. Szakágvezetőként vagy sportrendezvényszervezőként is el tudom

„...szakágvezetőként vagy sportrendezvény-szervezőként is el tudom magam képzelni, ennek elérésében pedig nagyon sokat segít az a tudás, amit a Debreceni Egyetemen kapok...”

magam képzelni, ennek elérésében pedig nagyon sokat segít az a tudás, amit a Debreceni Egyetemen kapok. – fogalmazott az olimpiai bajnok sportoló.

Liu Shaoang emlékeztetett arra, hogy aki követte az olimpiát, az tudja, hogy nem úgy alakult a játékok eleje, ahogyan azt ő eltervezte, kezdve a pozitív covid-teszttel. Saját bevallása szerint nem volt egyszerű átlendülnie a nehézségeken.

– A többiek már kint voltak az olimpiai faluban, ott készültek, miközben én egymás után produkáltam a pozitív tesztek. Csak utólag csatlakoztam a csapathoz. Eleinte nem éreztem azt, hogy ott van a helyem és nem tudtam átélni az olimpia hangulatát sem az első napokban. Ez szerencsére megváltozott, tudtam, mi a dolgom, ebben a csapat sokat segített, motiváltak, támogattak, nélkülük nem jöttek volna a sikerek. A buborékszerű közeg nem befolyásolta sem a felkészülést, sem a mentális állapotunkat, hiszen ezt a fajta miliőt már megszokhattuk a világkupákon, ugyanúgy edzettünk, ahogyan korábban, nem kellett nagyon szokni a rendszert, a mindennapos teszteléseket és az állandó maszkviselést sem. – mondta Liu Shaoang.

Amikor 2018-ban először megnyerte a magyar gyorskorcsolya csapat a téli olimpiát

Ádó azt mondta, hogy ez egy nagyon jó kezdet lehet, szerinte most vannak ebben a sorsdöntő időszakban.

– Ezt a véleményemet tartom, hiszen ha követjük az eddigi utat, akkor nincs, ami megállítson bennünket. Mai napig 100 százalékgig megbízom az edzőimben, mindig hallgatni fogok rájuk, soha nem kérdőjeleztem meg a szakmai tudásukat vagy

bármilyen döntésüket. Én addig teljesíteni fogok, amíg a szervezetem bírja. – tette hozzá Liu Shaoang. Peking nemcsak a szervezés körülményeit tekintve írt történelmet, hanem abból a szempontból is egyedülállónak számít az ötkarikás játékok történetében, hogy ez az első olyan város, amely nyári és téli olimpiát is rendezhetett. Folytatása következik négy év múlva, Milánóban és Cortina d'Ampezzóban.

Fotók: Czeglédi Zsolt (MTI)

Koncert a békéért a Nagytemplomban

Az orosz-ukrán háború miatt menekülni kényszerülők megsegítésére Békekonzertet tartottak május 6-án a Debreceni Református Nagytemplomban. A Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány, a Debreceni Egyetem, a helyi önkormányzat és a történelmi egyházak által közösen szervezett segélykoncerten többek között a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának Kamarazenekara, a Lautitia Kórus Vegyeskara, a Kodály Filharmonikusok Debrecen, a Kodály Kórus, valamint a Debreceni Református Kollégium Kántusa lépett fel. Somogyi-Tóth Dániel városi főzeneigazgató által összeállított hangversenyprogramban elsősorban ismert és népszerű Bach és Händel művek szerepeltek.

■ OROSZ CSABA

A Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány március végén jelentette be, hogy az egyetem, a város és a történelmi egyházak összefogásával, együtt segítenek az orosz-ukrán háború miatt hozzánk menekülőknél. A jótékonyági akció csúcspontja a Békekonzert volt, amelyhez kapcsolódóan adománygyűjtés is indult.

A rendezvényt megelőző sajtótájékoztatón, amelyen az alapítványi, egyetemi és városi vezetők mellett a történelmi egyházak képviselői is megjelentek Kossa György, az egyetemet fenntartó Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány kuratóriumának elnöke arról számolt be, hogy a Békekonzert nemcsak a pénzgyűjtésről szól, hanem a közösség erejének, béke iránti elkötelezettségének megmutatásáról is azzal az üzenettel, hogy Debrecen nem hagy magára senkit, támogatja a rászorulókat.

– Magyarország mindig befogadó nemzet volt, mindig segítséget nyújtott a bajba jutottaknak. Ez az összefogás is ezt mutatja. A mai világban az egyik legfontosabb, hogy béke legyen. – fogalmazott. Hangsúlyozta, egy ilyen fegyveres konfliktusban mindenkinek kötelessége, hogy segítse a rászorulókat, hogy ők ezt a nehéz időszakot átvészelhessék.

– Több segítséget is nyújtottunk már, például a kisgyermeknek orvosi kezelést, az ukrán és orosz nyelvet beszélő hallgatóink önkéntes munkát végeztek, illetve a menekülteknek szállást is adunk. Befogadtunk ukrán jégkorongozókat és családjaikat, hogy biztonságban folytathassák tanulmányaikat, edzéseiket. Kárpátaljai főiskolai hallgatókat is segítünk abban, hogy folytatni tudják tanulmányaikat. A legfontosabb, hogy béke legyen, és ezt együtt, egységben a várossal, az egyházzal, az egész nemzettel és a határainkon túl élőkkel is szeret-

nénk kinyilvánítani. – mondta Kossa György. A kuratóriumi elnök köszönetét fejezte ki a rendezvény fővédnökének, Áder János (volt) köztársasági elnöknek, az esemény létrejöttét támogató történelmi egyházaknak, Debrecen önkormányzatának, a Debreceni Egyetem vezetőinek és polgárainak, a rendezvény szervezőinek és az esten fellépő művészeknek.

Szilvássy Zoltán, a Debreceni Egyetem (DE) rektora felidézte a nemzet jogállamiságának alapját képező közös egyházi, kulturális és tudományos gyökereket. Megjegyezte, hogy a DE a hazai felsőoktatás egyik kiemelkedő múlttal rendelkező speciális intézménye.

– Debrecen stabilitásának alapja a város, az egyházak és az egyetem szoros, ötszáz évre visszanyúló együttműködése. Most is mindenki első hívásra érkezett erre a szerveződésre, és mindent megteszünk, ami tőlünk telik. Nem véletlen, hogy együtt látnak

minket ennél az asztalnál, hiszen amikor baj van, akkor ezt az együtttest látják felsorakozni a nemes ügy mellett. Függetlenül attól, hogy ki van bajban, mi közösen odaálunk mögé. – tette hozzá a rektor.

Papp László, Debrecen polgármestere örömet fejezte ki annak kapcsán, hogy ha baj van, akkor a magyar embereket és a nagy szervezeteket az összefogás jellemzi. Debrecenben évszázados hagyománya van annak, hogy a város mint test, az egyház mint lélek, az egyetem mint a tudás központja képes összefogva a legnehezebb helyzetekben is eredményt elérni. – jelentette ki.

– Debrecennek, hazánk polgárainak, Európa polgárainak egyértelműen az az érdeke, hogy béke legyen. Fejlődni, boldogulni, jövőt építeni csak békében lehet. Háborús konfliktussal problémát megoldani nem lehetséges. A Békekonzerten arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a nemzetek közötti egyet nem értésre semmiképpen nem a háború, a fegyverek a jó megoldás. Azt a reményünket szeretnénk a Békekonzerttel kifejezni, hogy ez a háború hamarosan véget ér és a felek konfliktusukat a tárgyalóasztal mellett tudják elrendezni. – fogalmazott az esemény sajtótájékoztatóján a polgármester.

Papp László arról is beszámolt, hogy Debrecen önkormányzata a menekült szállásokon jelenleg 110 bajbajutott ellátásáról gondoskodik. Továbbá 100 ukrán fociista gyermek és 30 úszó is a cívisvárosban, illetve Hajdúböszörményben tartózkodik. Hamarosan 30 cselgáncsozónak is menedéket ad Debrecen.

Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke szerint a mostani áldatlan állapotban megnő a jelentősége a reformátusokra jellemző „Áldás, békesség” köszöntésnek. Ezen túlmenően példaszerűnek nevezte a határmenti református gyülekezetek helytállását a menekültek ellátásában. A református segélyszervezetek már az első napon tudták fogadni azokat, akik átlépték a határt. – emelte ki.

– A debreceni református Nagytemplom nemcsak református, hanem ökumenikus szimbólum is II. János Pál pápa itteni látogatása óta. Azon a nyomvonalon továbbhaladva jólétben, békességben és baj, háború esetén is együtt, közösen kell fellépünk. A zsidó-keresztény életformához ez alapvetően hozzátartozik. A békesség nemcsak annyit jelent, hogy nincs háború, hanem a

bibliai értelmű békesség egy külső, belső rendezettséget is jelent. A Békekonzert hangjain keresztül mi azt szeretnénk felmutatni, hogy minden embernek joga, hogy eljusson arra a harmóniára, amit a zene tud megszólaltatni, a lelkünknek szüksége van arra, hogy kilábaljunk az ilyen áldatlan helyzetekből. Így is megmutathatjuk szeretetünket, aggódásunkat, megbecsülésünket az ukrainai, kárpátaljai testvéreinkért. – hangsúlyozta Fekete Károly.

A református püspök kifejezte azon reményét, hogy ez a koncert is hozzájárul a külső és belső rendezettséget jelentő békesség és harmónia megteremtéséhez, amelyre minden embernek szüksége van.

Palánki Ferenc, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye római katolikus püspöke úgy fogalmazott, hogy minden apró segítség kifejezi azt, hogy nem hagytuk magukra azokat, akik a háború miatt nagy bajba kerültek.

– Nem mondhatjuk, hogy ez nem velünk történt. Összetartozunk, s kell, hogy ez a

cselekedeteinkben is megmutatkozzon. Tudnunk kell békét sugározni mások felé. A béke, az isteni szeretet oldalán állunk. Békesség nektek! - idézte a feltámadott Krisztus tanítványaihoz intézett első szavait a püspök, dicsőítve az Istenből kiáradó békesség erejét.

Elmondta azt is, hogy a Katolikus Karitás nap 200 segélycsomagot juttat el az ukrán határra, Barabásra, ahol azokat önkéntesek adják tovább a rászorulóknak. Ezen felül kapcsolatban állnak a munkácsi püspökkel is, akivel folyamatosan egyeztetnek arról, hogy mire van leginkább szükségük.

Lukács Imre Zoltán, a Hajdúdorogi Főegyházmegye irodaigazgatója arról beszélt, hogy sok adománnyal járulnak hozzá a segélyezéshez, mert hiszik, hogy ezzel jobb lesz azoknak, akikhez ez a segítség eljut.

A segélykoncert békességet ajándékozik és segít abban, hogy úrrá legyünk a háborús érzületen. – hangsúlyozta.

– A koncert nemcsak a háború ellen szól, hanem megteremti azt az Istentől akart békét, amit az Isten szeretne a teremtett világában viszont látni. A koncert közénk is békességet hoz és segít abban, hogy úrrá legyünk a háború által tapasztalt rosszon. Békességet ajándékozik a városnak, az egyetemnek, az egyházaknak, jobbat tesz és jelentős lépés a békéhez vezető úton. – zárta gondolatait Lukács Imre Zoltán.

Horovitz Tamás, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke kiemelte: a holokausztot átélő zsidóság nem lehet közömbös, a békét helyezi előtérbe. Aki egy embert megment, a világot menti meg. - idézte a Tórát az elnök, emlékeztetve a judaizmus tanítására, miszerint segíteni kell az elesetteken, a rászorulókon.

– Azt hiszem, hogy egy igazi „debrecenies” cselekedet, amit most teszünk és fogunk

tenni a koncerttel. Nem lehetünk közömbösek, fel kell emelnünk a szavunkat, fontos, hogy együtt gondolkodjunk és a békét előtérbe helyezzük. Embereket mentünk meg, akik ott szerettek volna élni, de a háború miatt ezt nem tehetik meg. Reméljük, hamarosan véget ér a háború. Örömmel tölt el, hogy ezen a koncerten is együtt demonstrálhatunk a békéért. – jelentette ki a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke.

A Békekonzert után Fekete Károly püspök közös

imádságra hívta a Nagytemplomban összegyűlteket, miközben a Debreceni Egyetem hallgatói közös mécsesgyújtást tartottak a Kossuth téren. A református püspök azt kérte a résztvevőktől, könyörögjenek azokért, akik rettegésben és veszélyben töltik napjaikat, akiket otthonukból és életükből kitalítottak, akik óvóhelyen várják a fegyverszünet idejét, akik elszakadni kényszerültek szüleiktől, gyermeküktől, házastársuktól, barátaiktól, azoknak pedig vigasztalást kívánt, akik elvesztették szeretteiket a harcokban.

A rendezvény bankszámláján adományokból a koncert kezdetéig 25 millió forint gyűlt össze, mely összeget a szervezők olyan szervezeteknek ajánlották fel, amelyek az ukrán menekülteknek elsősorban élelmszert, szállást és oktatást biztosítanak.

Jubilál a **DEja vu**

Tíz esztendővel ezelőtt, 2012 nyarán jelent meg a Debreceni Egyetem Alumni Központjának lapja, az intézményben, vagy annak jogelődeiben végzett egykori hallgatók életét, sorsát, karrierjét figyelemmel kísérő, elért eredményeikről beszámoló lap, a DEja vu. Az újság – amelyben az eltelt évtized alatt több mint 40 szerző csaknem 400 írása jelent meg – fél évente jut el az alumnusokhoz, ezzel a kapcsolattal is biztosítva arról az öregdiákokat, hogy – ha távolról is – de továbbra is egyetemi polgárok maradtak.

■ BÉRES ZSUZSA

Sokan gondolhatják, hogy a diploma átvételét követően, amikor megszűnik az aktív hallgatói élet, megszakad az alma materhez fűződő kapcsolat is. Azonban a lapban megszólalók véleménye is bizonyíték arra, hogy ez nem minden esetben történik így. Hiszen vannak, akik oktatóként, dolgozóként az egyetem kötelékében folytatják munkájukat, mások pedig akár diplomájuktól teljesen eltérő területen munkálkodnak, egy dolog azonban közös: valamilyen nyien büszkén vallják magukat debreceni diáknak.

A debreceni alumni-története

Az alumni – jelentése öregdiák – a latin alumnus szó többes számú alakja, tehát pontosabban öregdiákok. A ma már nemzetközileg ismert kifejezés mindazokra vonatkozik, akik egy adott iskola, intézmény végzett diákjai.

A Debreceni Egyetem sokféleképpen gondoskodik arról, hogy az egykori jogelőd intézményekben, az integrációkor csatlakozott Kossuth Lajos Tudományegyetemen, a Debreceni Orvostudományi Egyetemen, a Debreceni Agrártudományi Egyetemen, a Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskolán, vagy a későbbiekben egyetemi karrá váló Ybl Miklós Műszaki Főiskolán és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán végzetek életpályáját figyelemmel kísérje.

A nagy múltú felsőoktatási intézmények szerte a világban fontosnak tartják a kapcsolattartást saját alumni közösségükkel, és ez mára már itthon is jelentős méreteket öltött.

Alumni Központ a Debreceni Egyetemen

A Debreceni Egyetem, mint a magyar fel-

sőoktatás meghatározó, legnagyobb hallgatói létszámmal rendelkező intézménye 2011-ben hozta létre Alumni Központját.

„Célunk, hogy összefogjuk a végzett hallgatókat és lehetőséget biztosítsunk a kapcsolattartásra a volt alma materükkel, illetve azon szűkebb diákközösséggel, akikkel együtt végezték tanulmányaikat, egy szakmai közösséghez tartoztak. Ezáltal a végzett hallgatók nyomon tudják követni ismerőseik szakmai előrehaladását, pályafutását, valamint az egyetem oktatási, tudományos és szakmai munkáját.” – olvasható a központ honlapján, a <https://alumni.unideb.hu/> oldalon található köszöntőben.

Az egyetem pedig információkat tud nyújtani az új oktatási programokról, tudományos eseményekről, segítséget adhat a végzett hallgatóknak szakmai és közösségi programok, csoport- és évfolyamtalálkozó, jubileumi diplomaosztók szervezéséhez, valamint támogatja a személyes kapcsolatteremtést a végzettek, a jelenlegi hallgatók, az oktatók és a munkáltatók között.

DEja vu – a magazin

A kapcsolattartás egyik eszköze a DEja vu alumni magazin, amely évente két alkalommal, színes magazin formájában számol be az egykori és jelenlegi diákokról. Az újság elnevezése nem véletlenül utal a francia „désjá vu” kifejezésre, hiszen a beszélgetések során szinte mindenki felidézi emlékeit, ami egykori egyeteméhez kapcsolódik.

A magazin egyrészt azzal a céllal jött létre 2012-ben, hogy bemutassa, milyen volt a diákélet 20-30-40, vagy akár 50 évvel ezelőtt, milyen hagyományokat ápoltak régen és most, másrészt a szerkesztők, szerzők egyaránt kiemelt feladatuknak tekintik, hogy felhívják a figyelmet azokra a

jelenlegi hallgatókra, akik tehetségükkel kiemelkednek a többiek közül.

Éppen ezért a kezdetektől a legtöbb tartalom az „Én is ide jártam” és az „Akiire büszkék vagyunk” rovatokat tölti meg, bemutatva az évek alatt – többek között – minisztert, a Magyar Tudományos Akadémia akkori elnökét, vállalatvezetőket, az Év bortermelőjét, olimpikont, és még egy magyar szépségkirálynőt is.

A lap indulása óta folyamatosan megtelik tartalommal a „Generációk” rovat is, hiszen sokan nem csupán diákként, hanem az itt kötött ismeretségeknek köszönhetően akár családi kötelékkel együtt kapcsolódnak az egyetem mindennapjaihoz, mint például a Természettudományi és Technológiai Kar egykori dékánja és felesége, aki évtizedeken át látta el a főtitkári tiszteletet. A könyvtárigazgató és férje, vagy akár az intézetet alapító professzor, akinek munkáját kollégaként is támogatta párja, és akiket lányuk is követett az orvosi pályán. Nem maradhat ki szinte egyetlen lapszámból sem a tudományos rovat, amelynek egyik folytatása a „Mester és tanítványa”. És ha már a jelenlegi diákok is szóba kerültek, beszámolt a lap az évek során olyan sikeres hallgatóról is, aki teljesítményével – középiskolás tanulmányaitól kezdve egyetemi évein át a PhD fokozat megszerzéséig csak ötös érdemjegyet szerezve – kiérdemelte doktoravatóján a köztársasági elnök által odaítél arany pecsétgyűrűt és a kitüntetéses doktor címet.

A lap egyik beszélgetéséből az olvasók megismerhették a Debreceni Egyetem legidősebb diákját is, aki – akkor – 74 évesen már a sokadik diploma megszerzéséért koptatta a padokat. És nem maradt ki a másik véglet, a legfiatalabb diák sem, a 13 éves dobos, aki ifjú tehetségként már nem az általános iskolában, hanem az egyetem

Zeneművészeti Karán csiszolja tudását. Vannak olyanok is, akiknek élete egészen más irányt vett, mint amit eredetileg megszerzett diplomájuk meghatározott (volna): debreceni diák volt a Tüskevár című filmsorozat egykori Tutajosa, aki a beszélgetés idején a Békéscsabai Jókai Színházat vezette direktorként, vagy aki Prima Primissima díjas néptánc-oktatóként ma már a Bihari János Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója.

Természetesen a szerkesztők nem feledkeztek el arról sem, hogy a Debreceni Egyetemen nem kizárólag magyar, hanem több mint 120 ország csaknem hétezer diákja tanul. Közülük többen nem csupán hallgatóként, ideiglenesen választották otthonuknak a várost, hanem itt maradván, családot alapítva ma már egyetemi dolgo-

zóként, oktatóként, orvosként élik életüket.

A múlt felidezéséhez nem csak az itt töltött idő, hanem az egyetemhez kötődő

„...az eltelt évtized alatt több mint 40 szerző csaknem 400 írása jelent meg...”

tárgyi emlékek felkutatása és bemutatása is hozzátartozik. Ilyen volt az orvos- és agrártörténeti múzeumról szóló beszámoló, vagy a „Kincsek az egyetemen” sorozat, amely archív dokumentumok, fotók alapján számolt be az intézmény több mint 100

éves történetének olyan érdekességeiről, mint a Főépületben őrzött Tisza-bútorok, a Rectori Tanácssterem hatalmas festménye, vagy éppen a könyvtár értékes állományát gondozó Díszműtár.

A felsorolás természetesen nem teljes, de aki szeretné megismerni az újságban bemutatott történeteket, megteheti, hiszen az Alumni Központ honlapján valamennyi korábbi lapszám online elérhető.

A DEJa vu a jövőben is minden számában hírt ad az egyetemi élet aktuális eseményeiről, intézményi, vagy egyéni sikerekről, karriertörténetekről, rendezvényekről, sporteredményekről.

A szerkesztők, szerzők – akik maguk is az egyetem polgárai – pedig örömmel fogadják, ha minderről hírt kapva beszámolhatnak az újság hasábjain a jövőben is.

Értünk, Nekünk, Velünk – Dolgozói DERbi a Debreceni Egyetemen

■ RÓFI MÓNIKA

Öt évvel ezelőtt finoman a fejünkbe ferközött egy gondolat, amely a rendezvényekkel kapcsolatos megbeszéléseinken folyamatosan szötte önmagát, majd amikor már körvonalazódni látszott az elképzelés, Bács Zoltán kancellár úr kezébe került annak további sorsa. Miután Kancellár úr azonnal minden támogatást megadott, feltartóztathatatlanul elindult az ötletcunami, elkezdődött a Debreceni Egyetem dolgozóinak szánt közösségépítő és családi nap, a DERbi szervezése. A szervezői csapat lelkesedése semmilyen más program előkészületéhez nem volt hasonlítható, és kitartott a rendezvény végéig, hiszen saját munkatársainknak örömet okozni a legjobb motiváció. Minden várakozásunkat felülmúlta az első alkalommal tapasztalt érdeklődés a kollégák részéről, a Nagy-

dei Stadion környékét ellepő egyetemi polgárok és családtagjaik kíváncsian és lelkesen fogadták a programokat. Minket szervezőket pedig magával ragadott az északi rendezvényteret betérítő füstfelhőn is átsejlő felhőtlen hangulat, a közösségi lét öröme. Folyamatosan figyeltük az igényeket, évről évre csiszoltuk, bővítettük a programkínálatot, újabb és újabb korosztály számára igyekeztünk megtalálni a kikapcsolódás aktív és passzív módját. És egyre nőtt a résztvevők száma is. A pandémia, ahogy sok minden mást, a mi terveinket is keresztülhúzta, két évben is el kellett halasztani a rendezvényt.

2022. június 10-én azonban, ötödik alkalommal újra megnyitotta kapuit a Dolgozói DERbi. Minden korábbinál többen, 5400-an regisztráltak, 104 csapat jelentkezett és érkezett jól felszerelt és kreatív megoldásokkal a főzőversenyre. Gondoltunk a

mozgás szerelmeseire is, sportversenyek, élő csocsó, szkander, ügyességi feladatok, segway és íjászat is várta az érdeklődőket. Volt falmászás, katonai akadálypálya, fegyverbemutató, tűzoltó autó és hucul lovak, terápiás kutya és rodeo bika is várta a kicsiket és nagyokat egyaránt. Kifejezetten a gyerekeknek szólt a kézműves sarok és a DERbi ovi, az arcfestés és a tetoválás, az ugrálóvár és a Buborék együttes koncertje is. Részt lehetett venni veradáson és egészségügyi szűréseken, sminktanácsadásra, borkóstolóra és asztali dísz készítő workshopra is lehetett regisztrálni.

Aki kicsit megfáradt, felfrissülhetett a masszázson, kipróbálhatta a karibi pult közelében lévő pihenőt, vagy elfogyaszthatta a belépéssel járó hot dog-ját és ásványvizét. Csodálatos napot tölthettünk együtt, bár délutánra viharfelhők gyülekeztek és az esti Nyughatatlan koncerten már csak

a legszántabbak vettek részt, a hangulat alapján nem csalódtak.

Mi lehet a rendezvény sikerének a titka? A bogrács mellett füstölődött vezető és beosztott, elméleti és gyakorlati szakember, mindennapjaink hierarchizált világában felhőtlenül lehettünk együtt mindannyian, mi, egyetemi polgárok. Végre arckokat rendelhettünk az eddig csak telefonon folytatott egyeztetéseken hallott hangokhoz, találkozhattak munkájukat más-más campuson végző kollégák, különböző időbeosztásban dolgozó szervezeti egységek egyesülhettek és a családtagok is jól érezhették magukat.

A DÉRbi **értünk** szerveződik, hogy kiszakadhassunk a mindennapi rutinból, a programok **nekünk** szólnak, hogy a kollégákkal és a családtagjainkkal önfeledten kikapcsolódhassunk és az egész esemény **velünk** együtt az igazi!

Iciri-piciri Alumni

2022. május 14-én ismét nagy érdeklődés mellett tartottuk meg az Iciri-piciri Alumni rendezvényünket a Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központtal, valamint a Lelkerő Egyesülettel közösen, a Nagyerdei Kultúrparkban, melyen több mint 300 család vett részt. A résztvevőket idén Csicseri és Borsó koncert, tombolasorsolás, szakvezetéses séta, bátorságpróba, látványtetés és természetesen a népszerű aszfaltrajzverseny várta. Jövőre is sok szeretettel várjuk a kicsiket és nagyokat egyaránt!

Akikre büszkék vagyunk

- **Artisjus Zenetanári Díjat** vehetett át a ZK két szakembere, **Dr. Váradi Judit** és **Dr. Romos Zsolt** egyetemi docensek.
- **Károli Gáspár-díjjal** tüntették ki **Dr. Imre Lászlót**, a BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének Széchenyi-díjas professor emeritusát, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját.
- **DAB Pro Scientia Érmét** vehetett át **Dr. Kun Ferenc**, a TTK Fizikai Intézetének professzora és **Dr. Paragh György**, az ÁOK Belgyógyászati Intézetének professzora.
- **DAB Plakett díjban** részesült:
 - **Dr. Hajdu Lajos**, a TTK Matematikai Intézet professzora,
 - **Dr. Kovács Béla**, a MÉK Élelmiszertudományi Intézet professzora,
 - **Dr. Panyi György**, az ÁOK Biofizikai és Sejtbiológiai Intézet professzora és
 - **Dr. Pusztai Gábor**, a BTK Néderlandisztika Tanszék vezetője.
- **Állami elismerések március 15-én**
 - **Széchenyi-díjat** vehetett át **Dr. S. Varga Pál** irodalomtörténész, akadémikus, a BTK professor emeritusa.
 - **Magyar Érdemrend tisztikeresztje** kitüntetést kapott **Dr. Hegedűs Csaba**, a FOK tanszékvezető egyetemi tanára.
- **Magyar Érdemrend lovagkeresztje** kitüntetésben részesült:
 - **Dr. Kocsis Imre Tibor** egyetemi tanár, az MK tudományos dékánhelyettese,
 - **Dr. Nagy Sándor Alex** hidrobiológus, a TTK tudományos főmunkatársa,
 - **Dr. Szabó István** fizikus, a TTK egyetemi docense,
 - **Dr. Szabó Szilárd** egyetemi tanár, a TTK Földtudományi Intézet vezetője,
 - **Dr. Szentkeresztzy Zoltán** aneszteziológiai és intenzív terápiás szakorvos, a Klinikai Központ Kenézy Gyula Campusa Központi Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztályának osztályvezető főorvosa,
 - **Dr. Tarcali Gábor**, a MÉK Növényvédelmi Intézetének tudományos főmunkatársa.
- **Életfa Emlékplakett Arany fokozatát** adományozta Nagy István agrárminiszter **Dr. Loch Jakab**, a MÉK professor emeritusa részére.
- **Miniszteri Elismerő Oklevelet** kapott **Dr. Bubán Tamás** egyetemi adjunktus, a Klinikai Központ Gasztroenterológiai Klinika szakorvosa.
- **Pro Sanitate-díjban** részesült:
 - **Dr. Pap Zoltán Domokos**, a Kenézy Gyula Campus Traumatológiai és Kézsebészeti Osztály ortopéd-traumatológus szakorvosa,
 - **Dr. Somodi Sándor**, a Klinikai Központ Sürgősségi Klinika egyetemi docense és
 - **Dr. Vincze Zoltán**, a Klinikai Központ Sürgősségi Klinika egyetemi adjunktusa.
- **Batthyány-Strattmann László-díjban** részesült **Dr. Póka Róbert**, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika egyetemi tanára és **Dr. Szekanecz Zoltán**, a Reumatológiai Klinika tanszékvezető egyetemi tanára.
- **Kitüntetések a város napja alkalmából**
 - **Debrecen Város Díszpolgára** kitüntetést kapott **Dr. Bitskey István**, a BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének professor emeritusa.
 - **Debrecen Város Pro Urbe díját** adományozta a testület **Dr. Balla József** egyetemi tanárnak, a Klinikai Központ Belgyógyászati Klinika igazgatójának.

Lezárva: 2022. április 30..

Az elfeledett alapító emléktáblája

Gróf Degenfeld-Schomberg József 1847. december 21-én, Kolozsváron született a 13. században Svájból indult és kalandos utakon országrészünk és Erdély sok helyén letelepedett nemesi család sokadik nemzedékének sarjaként. Budapesten jogot végzett és doktori címet szerzett. Mégis kevesen tudják, hogyan kapcsolódik a gróf élete és munkássága a Debreceni Egyetemhez.

■ SEPRÉNYI RENÁTA

„Érthetetlen számomra, hogy felejtették el.” Ezzel a mondattal kezdi beszélgetésünket Gróf Degenfeld-Schomberg József emléktáblájával kapcsolatban Bazsa György, fiziko-kémikus, egyetemi tanár, a kémiai tudományok doktora, aki 1995 és 2000 között az egyetem rektora volt. Holott Ő is, mondhatni véletlenül akadt rá a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem által kiadott gyászjelentésre a Debreceni Református Kollégium levéltárában és kezdte el a kutakodást az elfeledett alapító után.

„Személy szerint nekem lelkifurdalásom is van, mivel a Főépületben két tábla is emlékeztet az egyetem alapításában szerepet játszókra. Ezeket 1932-ben állították, de a háborúban eltűntek vagy megsemmisültek. 1999-ben rektori időszakom alatt állíttattam helyre őket, és előtte természetesen egy történészekből álló csapattal is megnéztem a szöveget, de az ő neve kimaradt a felsorolásból. Én kémikus vagyok, de akkor még a szakértő társaság számára sem volt ismert Degenfeld szerepe az egyetem létrejöttében. Utólag sajnos már nem lehetett módosítani a táblát.”- mondta az egykori rektor.

Gróf Degenfeld-Schomberg József (1847-1927) mint Debrecen város és Hajdú vár-

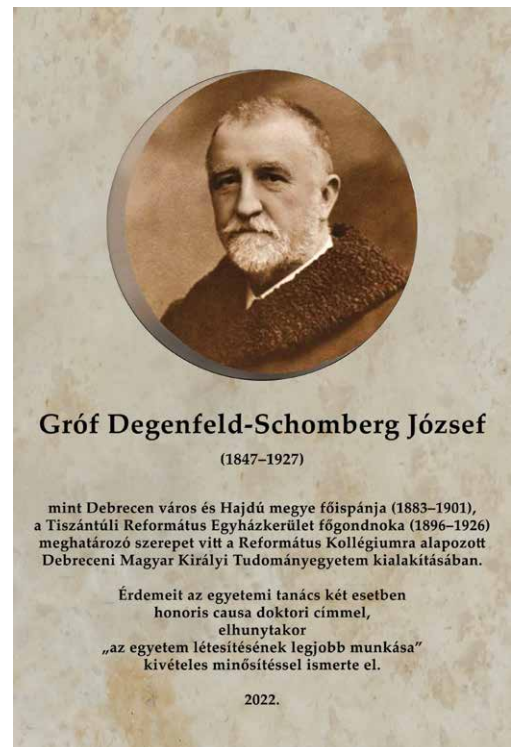
megye főispánja (1883-1901) a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka (1896-1926) meghatározó szerepet vitt a Református Kollégiumra alapozott Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem kialakításában. Érdemeit az egyetemi tanács két esetben honoris causa doktori címmel, elhunytakor „az egyetem létesítésének legjobb munkatársa” kivételes minősítéssel ismerte el.

„Nem tudom, mi lehet az oka annak, hogy emléke szinte elveszett a grófnak, aki 18 évig volt a város és a megye főispánja, közel 30 évig a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka, és akinek a temetésére 1927-ben maga Horthy Miklós is eljött, illetve az egyetem, a család és az egyház mellett maga is kiadta a saját gyászjelentését. Márpedig ezek nem kis megtiszteltetésnek számítanak. Csekély emléket találjuk csak. A Debreceni Kollégium Múzeumában megtalálhatunk egy 22×16 cm-es arcképet róla, a Református Kollégium belső árkádsorában pedig az 1938-ban elhelyezett reliefet, melyet Nagy Sándor János alkotott. A mai Dósa nádor tér is egykoron Degenfeld tér néven volt ismert egészen 1948-ig, de politikai okokból megváltoztatták és már nem keresztelték vissza. Tégláson található a gyönyörű Degenfeld-Schomberg kastély, ahol megtalálhatjuk a teljes családfát. 2012-ben jelent meg a Debreceni

Egyetem 100 évének története, mely említést tesz még a grófról, illetve Kálmán Attila kolozsvári történész kutatja még a család történetét.” – fejtette ki a professor.

Degenfeld meghatározó szerepét az egyetemmé válásban jól dokumentálja három fontos esemény: 1891-ben az Országos Református Zsinaton Kiss Áron tiszántúli püspök, Degenfeld József tiszántúli főgondnok és Tóth Sámuel debreceni teológiai professor – az egyetemmé válás érdekében – kezdeményezték (a teológiai és jogi mellé) bölcsészeti fakultás szervezését a Református Kollégiumban. A Kollégium és a létesítendő tudományegyetem közötti viszonyról a kormány és az egyházkerületi elnökség között megállapodások jöttek létre, melyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1911. november 4-i, illetve no-

vember 13-i gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokhoz intézett leiratában foglalt össze. Ezeket tárgyalta meg – s hagyta jóvá egyhangúlag – a Tiszántúli Református Egyházkerület 1911. november 22–24-i közgyűlése. Ott a főgondnok így fogalmazott: „A mi főiskolánk egy nagy és gyökeres átalakulás küszöbén áll. Kétségtelen, hogy igen nagy felelősséget vállalnak

Gróf Degenfeld-Schomberg József

(1847–1927)

mint Debrecen város és Hajdú megye főispánja (1883–1901), a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka (1896–1926) meghatározó szerepet vitt a Református Kollégiumra alapozott Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem kialakításában.

Érdemeit az egyetemi tanács két esetben honoris causa doktori címmel, elhunytakor „az egyetem létesítésének legjobb munkása” kivételes minősítéssel ismerte el.

2022.

magukra azok, kik ezen átalakulás eszközlésében részt vesznek. Tudom, érzem, hogy ezen felelősségnek igen nagy része az én vállamon van.”

A Debreceni Egyetem vezetése fontosnak tartja elődei megbecsülését, hagyományainak és gyökereinek tiszteletét, ezért 2022. július 7-én, a Debreceni Egyetem alapításának 110. évfordulóján felavatásra kerül Degenfeld József emléktáblája. A Győrfi Lajos szobrászművész által tervezett és készített tábla az egyetem Főépületében kerül elhelyezésre. A felavatáson részt vesz majd Degenfeld 2 dédunokája és 2 ükunokája is. *Felhasznált források:* <https://www.degenfeldkastely.com>. Hozzáférés: 2022.04.29. GERUNDIUM – MMXXI VOL. XII. nr. 3–4 DOI 10.29116/gerundium/2021/3-4/10 (145-149. o.)

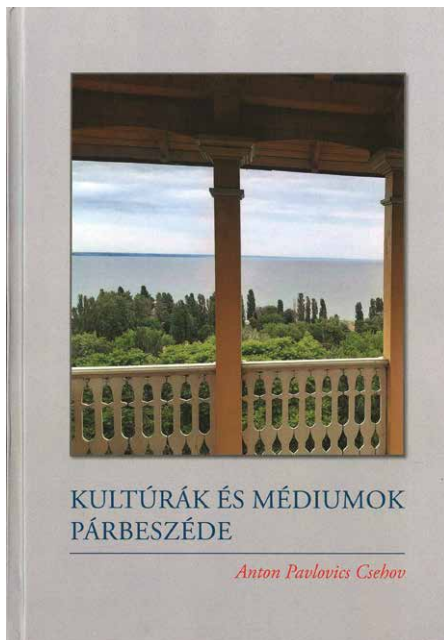
Kultúrák és médiumok párbeszéde

Anton Pavlovics Csehov

REGÉCZI ILDIKÓ

A *Kultúrák és médiumok párbeszéde*. A.P. Csehov című kötet egy mára trilógiává érett tanulmánygyűjtemény legújabb darabja. Az író születésének 150. évére emlékezve jelent meg a sorozat első kötete még 2011-ben, *Közletések – Közvetítések*. A.P. Csehov címmel, azzal a céllal, hogy a kortárs magyar ruszisztika friss Csehov-interpretációiról adjon áttekintést. Ebben a tanulmánygyűjteményben a csehovi kisepika és dráma vizsgálatán van a hangsúly, az egyes művek tér- és idő-felfogásának jellemzőin; a szubtextusnak, azaz a „felszín alatti áramlásnak” nevezett tartalmakon; a csehovi poétika és a korabeli filozófiai antropológia érintkezési pontjain; Csehov magyar irodalmi hatásán és nem utolsósorban drámáinak magyar fordítás-történetén. Ez utóbbi témához kapcsolódóan egyúttal sor került a kötetben Spiró György *Cseresznyeskert*- (később: *Meggyeskert*-) fordításának első publikálására. A folytatás, a 2016-ban *Csehov-újraírások* címmel napvilágot látott tanulmánygyűjtemény már a Csehov-életművel párbeszédre lépő, és egyúttal annak lehetséges jelentéseire is visszaható szövegeket helyezte a figyelem középpontjába, erről a sajátos kommunikációs aktusnak is minősülő helyzetről adott elsődlegesen számot. A kötetben a „posztmodern Csehov” jelenik meg, azok a továbbírások minősülnek – színházi, filmes és irodalmi – szövegek állnak a figyelem középpontjában, amelyek a befogadói tudatban Csehov valamely művét idézik meg, és kölcsönhatásba lépnek vele. Ugyanakkor ebben a munkában is megjelenik egy új, korábban még nem közölt drámafordítás (Ungár Júlia *Meggyeskert*-szövegvariánsa), valamint olyan szépirodalmi szövegek is, amelyek éppen a posztmodern viszonylataiban újjászülető csehovi életmű kreatív recepciójaként érthetőek: Ljudmila Petrusovszkaja és Galina Scserbakova egy-egy novellája Goretity József fordításában és Lászlóffy Csaba a csehovi *Sirályt* megidéző „ikerversei”.

A legfrissebb, 2021-es *Kultúrák és médiumok párbeszéde*. A.P. Csehov című kötetben egyrészt továbbra is előtérben van a csehovi újraírások és adaptációk kimeríthetetlennek látszó témaköre, ezen szövegek intertextu-

ális vizsgálata – filmes, színházi és irodalmi kontextusban. Másrészt ezúttal az orosz kultúrán kívüli kultúrkörök – elsődlegesen a magyar és az ír kultúra – Csehov-kapcsolódásai még fontosabb szerephez jutnak: külön fejezet foglalkozik az ír kultúra sajátos, a Csehov-szövegeket saját identitáskeresésük folyamatába illesztő adaptációival; és két fejezetben szólunk az orosz író életművének magyar vonatkozásairól: Jókai Mór szövegeinek Csehov általi imitációjáról, valamint Csehov magyar recepciójáról, sőt, Mészöly Miklós prózapoétikájában tetten érhető intertextuális kapcsolatot eredményező irodalmi hatásáról.

A tanulmánygyűjteményben egy – az előző munkákhoz képest – új művészeti ág, a zene a csehovi dramaturgiával szoros interakcióba lépő terepe is képviselteti magát. Eötvös Péter csehovi ihletésre komponált *Három nővér* című operája jelentős sikert ért el nemzetközi színpadon is, a darab oroszországi bemutatói (Jekatyerinburg, Moszkva) után 2020-ban pedig két kategóriában is Arany Maszk Díjat kapott. A zeneszerző felkérésünket elfogadva interjút adott a kötet számára, amelyben többek között az opera megformálásának a folyamatáról, a különböző kultúrák aspektusából érkező rendezői meglátásokról, a koncerttermi és az operaházi környezet a darab előadását befolyásoló

tényezőiről, valamint személyes, az orosz kultúra tágabb dimenziója felé irányuló érdeklődéséről is beszél.

A korábbi kötetek mintájára a szaktanulmányok mellett ebben a munkában is helyet kapnak szépirodalmi szövegek is. Ezúttal a Csehov kreatív ír recepciójáról szóló írások témáját nyílik lehetősége az olvasónak közelebről is megismerni. Csikai Zsuzsa jóvoltából Brian Friel *A Jalta-játék* (*The Yalta Game*) című drámáját közli a kötet magyar fordításban; Deirdre Madden *Molly Fox születésnapja* (*Molly Fox's Birthday*) című regényéből pedig a szöveg interpretátora, Gula Marianna ad az olvasó számára magyar nyelvű ízelítőt a regény két terjedelmesebb részlete segítségével. Az említett dráma- és prózaszöveg magyar nyelven korábban még nem jelent meg, a tanulmánygyűjtemény keretében történő publikálásuk a fordítói munkán túl Brian Friel szerzői jogi örökösének és Deirdre Madden személyes gesztusának köszönhetően valósulhatott meg.

Mindezekon túl, továbbra is foglalkozunk a Csehov-szövegek fordításának problematikájával. Hamvai Kornél egy esszé keretében beavatja az olvasót a fordítás során végzett nagyfokú filológiai figyelmet is igénylő háttér munka rejtelmeibe; valamint a kötet közli a *Három nővér* Kozma András-féle új fordítását, amelyet 2018-ban készített Ilja Bocsarnikovsz debreceni rendezése számára.

A kötet szerzői részben magyarországi egyetemekről érkezett kutatók – Cs. Jónás Erzsébet, Csikai Zsuzsa, Dukkon Ágnes, Gula Marianna, Kalafatics Zsuzsanna, Kroó Katalin, Molnár Angelika, Orbán Jolán, Rácz Ildikó Mária, Regéczi Ildikó, V. Gilbert Edit, Zoltán Dominika –, részben a nemzetközi ruszisztika jeles képviselői, mint Tatjana Jurjevna Iljuhina, Tadeusz Klimowicz és Natalija Njagolova. E népes szerzőgárda a világgjrávány speciális helyzetében áldozta figyelmét a csehovi örökség ápolására és tudományos horizontban tartására, ami egyúttal arról is tanúskodik, hogy az életmű gondozásában különösen elkötelezett tudományos közösség produktumát van lehetősége az olvasónak közelebről is megismerni.

A kötetet szerkesztette Regéczi Ildikó. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó – Didakt Kiadó, 2021. 436 o.

Adó 1% köszönet

A Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány az alumni közösség tagjainak jóvoltából az adó 1%-os felajánlásoknak köszönhetően ebben az évben ismét pályázatot írt ki alumni rendezvények szervezésére.

A pályázaton idén 785 000 Ft talált gazdára. A beadott pályázatokból lapunk megjelenéséig az alábbi rendezvények megvalósításához tudunk hozzájárulni:

Szervezeti egység neve	Kapcsolattartó neve	Programterv
DE MÉK Növényvédelmi Intézet	Dr. habil. Nagy Antal	Nemzetközi Növényorvos Nap 2023
KLTE GyG 1972-ben végzett 4.E osztálya	Dr. Soós Csaba Zoltán	50 éves érettségi találkozó
2001-ben a DE MTK-n végzett gazdasági agrármérnök hallgatók	Árváné Dr. Ványi Georgina	Évfolyamtalálkozó
DE TTK Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék	Dr. Kozma Gábor / Dr. Teperics Károly	Bajnokok Tornája
DE BTK Francia Tanszék	Dr. Nagy Andrea	Öregdiák találkozó
DEHÖK Környezetvédelmi Bizottság/Környezetvédelmi Bizottság alumni tagsága	Karacs Janka / Gyulavári Attila Zsolt	ZölDEbbítő találkozások, akkor és most
2008-2012 közötti évfolyam osztályközössége	Kiss Zita	Évfolyamtalálkozó (2008-2012)
Debreceni Okleveles Közgazdász Klub	Póser Zoltán	Debreceni Közgáz Alumni Summit 2022

Az idei évben is kimagaslóan nagy volt a pályázók száma, így továbbra is szeretnénk arra biztatni minden kedves alumni tagunkat, olvasónkat, hogy ne feledkezzenek meg a jövőben sem alma materükről, és ajánlják fel adójuk 1%-át. Segítsék a Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítványt, hogy segíthessük az alumni találkozók, rendezvények megvalósulását.

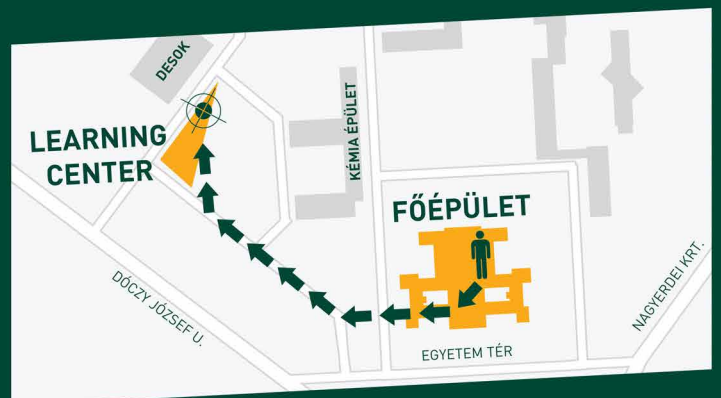
Támogatásukat előre is köszönjük minden alumni tagunk nevében!

UD SHOP

EGYETEMI AJÁNDÉKBOLT

ÜZLETÜNK AZ ÚJ
**LEARNING
CENTER**
ÉPÜLETBE
KÖLTÖZÖTT

Feladó:

DEBRECENI EGYETEM

Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

DÍJ HITELEZVE
4002 DEBRECEN
Pf. 400